

HEINRICH VON KLEIST

AMPHİTRYON

-MOLİÈRE'DEN ESİNLENMİŞ BİR KOMEDİ-

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN: MAHMURE KAHRAMAN

Heinrich von Kleist (1777-1811): XIX. yüzyıl Alman edebiyatının en önemli yazarlarından. Tiyatro oyunları, şiirler ve öyküler yazdı. Kant'ı okuduktan sonra bilginin değerinden kuşkuya düştü, akla değil duyguya güvenmeyi tercih etti. Akıl ile duygu arasında süren zıtlık eserlerinin özünü oluşturdu. Öykülerinde insanların ve doğanın zorbalığı karşısında kendilerini tüketircesine bütün güçlerini harcayan kişileri konu aldı. Eserlerinde titizlikle seçilmiş sözcüklerle örülü güçlü bir ifade kullandı. Sanatsal dehası ile çağdaş yaşam ve edebiyatın pek çok sorununu önceden gören Kleist, kendisinden sonraki Alman ve Fransız yazarları için önemli bir ilk örnek oldu. Eser Plautus'un Amphitryon isimli eserinin Molière uyarlamasından esinlenmiştir. Kleist Tragedya ve komedyanın öğelerini bir araya getiren oyununda, insanlığın en eski konularından birini, aldatan masum kadın temasını ele alır. Kleist'in yorumu Molière'in saraylı zarafetini geride bırakır ve kâh ciddiyet kâh nükteye yaslanan insana doğru ilerler. Thomas Mann'ın sözleriyle bu eser yapısal açıdan bir yandan toplumu anlatan bir komedya, diğer yandan metafizik bir deneydir.

Mahmure Kahraman (1956): Lise eğitimini Trabzon'da tamamladıktan sonra, iki yıl Münih'te yaşadı ve Goethe Enstitüsü'ne devam etti. 1983 yılında Ankara Üniversitesi DTCF Alman Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Yüksek lisans eğitimini 1986'da, doktora eğitimini 1992 yılında tamamladı. Ege Üniversitesi'nde Almanca öğretmeni olarak çalıştı. J. P. Eckermann, F. Nietzsche ve J. W. Goethe'den çeviriler yaptı.

9 786052 956892

KDV dahil fiyatı
12 TL

Genel Yayın: 4376

Hümanizma ruhunun ilk anlayış ve duyuş merhalesi, insan varlığının en müşahhas şekilde ifadesi olan sanat eserlerinin benimsenmesiyle başlar. Sanat şubeleri içinde edebiyat, bu ifadenin zihin unsurları en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir milletin, diğer milletler edebiyatını kendi dilinde, daha doğrusu kendi idrakinde tekrar etmesi; zekâ ve anlama kudretini o eserler nispetinde artırması, canlandırması ve yeniden yaratmasıdır. İşte tercüme faaliyetini, biz, bu bakımdan ehemmiyetli ve medeniyet dâvamız için müessir bellemekteyiz. Zekâsının her cephesini bu türlü eserlerin her türlüsüne tevcih edebilmiş milletlerde düşüncenin en silinmez vasıtası olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyat, bütün kütlenin ruhuna kadar işliyen ve sinen bir tesire sahiptir. Bu tesirdeki fert ve cemiyet ittisali, zamanda ve mekânda bütün hudutları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi milletin kütüphanesi bu yönden zenginse o millet, medeniyet âleminde daha yüksek bir idrak seviyesinde demektir. Bu itibarla tercüme hareketini sistemli ve dikkatli bir surette idare etmek, Türk irfanının en önemli bir cephesini kuvvetlendirmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemiyen Türk münevverlerine şükranla duyguluyum. Onların himmetleri ile beş sene içinde, hiç değilse, devlet eli ile yüz ciltlik, hususi teşebbüslerin gayreti ve gene devletin yardımı ile, onun dört beş misli fazla olmak üzere zengin bir tercüme kütüphanemiz olacaktır. Bilhassa Türk dilinin, bu emeklerden elde edeceği büyük faydayı düşünüp de şimdiden tercüme faaliyetine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okuru için mümkün olamayacaktır.

23 Haziran 1941

Maarif Vekili

Hasan Âli Yücel

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

HEINRICH VON KLEIST
AMPHITRYON

ÖZGÜN ADI
AMPHITRYON

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
MAHMURE KAHRAMAN

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
HANDE KOÇAK

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

REDAKSİYON
MEHMET BARIŞ ALBAYRAK

DÜZELTİ
MUSTAFA AYDIN

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM, OCAK 2019, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-688-5 (CİLTİLİ)
ISBN 978-605-295-689-2 (KARTON KAPAKLI)

BASKI

UMUT KAĞITÇILIK SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

KERESTECİLER SİTESİ FATİH CADDESİ YÜKSEK SOKAK NO: 11/1 MERTER

GÜNGÖREN İSTANBUL

Tel: (0212) 637 04 11 Faks: (0212) 637 37 03

Sertifika No: 22826

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

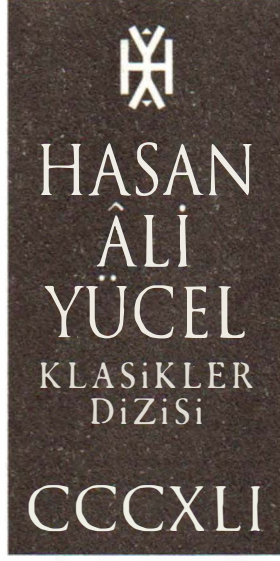
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL

Tel. (0212) 252 39 91

Faks (0212) 252 39 95

www.iskulttur.com.tr

HEINRICH VON KLEIST

AMPHİTRYON

-MOLIÈRE'DEN ESİNLENMİŞ BİR KOMEDİ-

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN:
MAHMURE KAHRAMAN

TÜRKİYE BANKASI
Kültür Yayınları

Kiřiler

JUPITER	<i>Amphitryon kılığında</i>
MERKUR	<i>Sosias kılığında</i>
AMPHİTRYON	<i>Thebaililerin komutanı</i>
SOSİAS	<i>Onun hizmetkârı</i>
ALKMENE	<i>Amphitryon'un eşi</i>
CHARİS	<i>Sosias'ın eşi</i>
KOMUTANLAR	

Olay Thebai'de Amphitryon'un sarayının önünde geçer.

I. Perde (Gece.)

1. Sahne

SOSİAS

(Elinde bir fenerle içeriye girer.)

Hey! Orada sinsi sinsi dolaşan kim?

Hey! – Bir an önce gün doğsa, ne iyi olacak

Ama gece işte. – Ne oluyor?

Sorun yok dostum, beyler! Yolumuz aynı!

Gün ışığının bugüne dek aydınlattığı –

Daha ziyade ay ışığının demeliyim,

En dürüst adamla kesişti yolunuz.

Bu şey ya bana saldıracak cesarettten yoksun

Bir yankesici, korkak herifin biri

Ya da yapraklar hışırıyor rüzgârdan.

Burada her ses dağların arasında ulumaya dönüşür.

Dikkat! Yavaş! – Ama şimdi

Zamanında varmazsam Thebai'ye,

Sürükleneceğim demek ki Orcus'un¹ karanlığına.

Öf be, lanet olsun! Efendim

Başka yollardan da sinayabilirdi beni

Cesur muyum yoksa yürekli biri mi?

1 Roma mitolojisinde verdiği sözü tutmayanları cezalandıran tanrı. (ç.n.)

Onun şan şöret sahibi olduğunu herkes söyler,
Yine de beni gece yarısı yollara düşürmesi,
Kötü bir şaka olmalı yalnızca.
Biraz saygı, biraz da merhamet,
Benim için daha değerli olurdu,
Onun düşman hattını yaran erdemli kılıcından.
“Sosias,” dedi bana, “hazırlan hizmetkârım,
Thebai’ye git ve duyur kazandığım zaferi,
Sevgi dolu karıma da
Bildir yakında orada olacağımı.”
Yarın gitsem gecikmiş mi olurum sanki,
Yük beygiri miyim ben, hem de sırtı semerli!
İşte bak! Orada görünen, sanırım bizim ev!
Başardın, nihayet hedefine vardın Sosias,
Düşmanların ne halleri varsa görsünler artık.
Dostum, şimdi sana verilen görevi düşün;
Törenle götürüleceksin Prenses ve Alkmene’ye,
Eksiksiz, güzelce konuşarak
Anlatacaksın olanları ona,
Amphitryon’un vatan uğruna girdiği çarpışmadan
Zaferle çıktığını. – Lanet olsun,
Orada değildim ki ben,
Nasıl yapacağım bu işi? Lanet olsun! İsterdim elbette!
İki ordu göğüs göğüse çarpışırken,
Çadırdan bir şeyler görebilmiş olmayı.
Neyse! Vuruşmaktan söz ederim cesurca ve bir de
ok atmaktan,
Ok görmüşlerden de ok sesi duymuşlardan da
Daha iyi yaparım ben bu işi. – Dur bir dakika,
Önce bir prova yapsan iyi olmaz mı?
Doğru, iyi dedin Sosias! Dene bakalım.
Burası kabul salonu olsun,
Şu fener de beni tahtında bekleyen Alkmene.
(Feneri yere koyar.)
“Yüce Prenses’im! Beni Amphitryon gönderdi,

Benim yüce efendim, sizin de soylu eşiniz,
 Atinalıları yendiğine dair
 Güzel haberi size bildireyim diye.” – Güzel
 Bir başlangıç! – *Ah, doğrusu, çok sevgili*
Sosias, sevincimi saklamayacağım,
Seni tekrar görmekten doğan. – “Bu lütuf,
 Ey mükemmel insan, mahcup ediyor beni,
 Gururlandırabilir kuşkusuz bir başkasını.” – Bak!
 Bu da hiç fena olmadı! – *Peki ruhumun*
Değerli sevgilisi Amphitryon,
 O nasıl? – “Hanımefendi, kısaca anlatayım:
 Savaşta ünlenen yürekli her erkek gibi.” – Çok akıllıyım!
 Konuşmanın akıcılığına bakın hele! – *Ne zaman*
Gelecek? – “İşi elverdiği ölçüde gecikmez ama,
 İsteddiği kadar da erken gelemes.” – Helal olsun sana! –
Başka hiçbir şey söylemedi mi sana
benim hakkımda Sosias? – “O az konuşup çok şey
 Yapan biri, dünya titriyor onun adı karşısında.” – Canın
 Çıksın! Böyle zekice sözler nereden aklına geliyor
 bilmem ki! – *Yani geri çekiliyor, diyorsun, Atinalılar?* –
 “Evet, geri çekiliyorlar, kumandanları Labdakos öldü,
 Pharissa zapt edildi, dağlarda ise,
 Yankılanıyor zafer çığlıklarımız.” – *Ah,*
Çok sevgili Sosias! Bak işte bunları
Anlatmalısın bana tüm ayrıntılarıyla. – Emriniz olur
 Hanımefendi. “Zira aslında ben bu zaferle ilgili her şeyi
 Övünmek gibi olmasın, anlatabilirim:
 Lütfedip gözünüzün önüne getirin,
 İşte şu tarafta, –
 (Elinin üzerinde adı geçen yerleşim yerlerini tarif eder.)
 Pharissa’yı. – Nasıl bir kent olduğunu
 Öğreneceksiniz şimdi,
 Büyüklüğü *praeter propter*,²
 Abartmamış olurum, daha büyük olmasa da,

2 Aşağı yukarı. (ç.n.)

Thebai kadar desem. Nehir şuradan geçiyor. Bizimkiler
Savaş düzeninde şuradaki tepenin üzerinde;
Şuradaki vadide de sayısız düşman.
Onlar, dünyanızı altüst edeceğiz diye
Tanrılara ant içtikten sonra,
Saldırıya geçtiler, her yana emirler yağdırıp
Rüzgâr gibi akın akın üzerimize geldiler.
Bizim de cesaretimiz onlardan az değildi elbette, gösterdik
Onlara dönüş yolunu – şimdi göreceksiniz nasıl olduğunu!
Önce burada öncü birlikle karşılaştılar, birlik
Geri çekildi. Arkasından okçu birlikleriyle şurada
karşılaştılar;
Onlar da geri çekildi. Cesaret toplayıp sıkıştırdılar
Nişancıları; onlar da savaş meydanını düşmana bıraktılar
Ve düşman ana birliğe korkusuzca yaklaşıırken,
Birlik saldırıya geçti.” – Dur! Tam olarak doğru değil bu
sonuncusu.
O taraftan bir ses geliyor, yanılmıyorsam.

2. Sahne

(*Merkur Sosias kılığında Amphytryon’un evinden çıkar. Sosias.*)

MERKUR

(*Kendi kendine.*)

Oradaki davetsiz açığözü
Zamanında bu evden uzaklaştırmazsam,
Styx şahidim, Olymposlu Zeus’un
Bugün Amphytryon kılığında yeryüzüne inip
Alkmene’nin kollarında tadacağı mutluluk
Düşer tehlikeye.

SOSİAS

(*Merkur’u görmeden.*)

Görünürde kimse yok, korkum da geçti,
Yine de o serserilerle karşılaşmamak için

Artık eve gidip
Görevimi yerine getireyim.

MERKUR

(*Kendi kendine.*)

Ya sen Merkur'u alt edeceksin dostum ya da
Ben seni buradan uzaklaştırmanın bir yolunu bulacağım.

SOSİAS

Bu gece bir türlü bitmek bilmedi.
Ben yola çıkalı beş saat olmadıysa,
Thebai'deki güneş saatine göre beş saat,
Kuleden oklarla vurup paramparça edeceğim geceyi.
Ya zafer sarhoşluğu içinde
Efendim akşamı sabah sandı,
Ya da kaygısız Phoibos³ hâlâ uyumakta,
Dün şişenin dibini bulduğu için.

MERKUR

Nasıl da saygısızca söz ediyor oradaki serseri
Tanrılardan. Biraz sabır;
Birazdan gösterecek ona bu el saygı ne demekmiş.

SOSİAS

(*Merkur'u görür.*)

Ey gecenin tanrıları! Halim duman.
Bugün olmazsa yarın darağacında göreceğim
Bir haydut sinsi sinsi evin etrafında dolaşmakta. – Benim
Cesur görünmem gerek, gözüpek ve kendinden emin.

(*Islık çalar.*)

MERKUR

(*Yüksek sesle.*)

Kim oradaki budala,
Sanki evindeymiş gibi özgürce
Islık çalıp kulaklarımın zarını patlatan?
Şuradaki sopamla dans etmek mi niyeti?

SOSİAS

– Hiç de müzik seven birine benzemiyor.

3 Roma mitolojisinde Güneş Tanrısı, Apollon. (ç.n.)

MERKUR

Geçen haftadan beri bulamadım ki
Kemiklerini kırabileceğim birini.
Kavga olmayınca hamlıyor elim,
Arıyorum şimdi seninki gibi bir sırt
Yeniden antrenmana başlamak için.

SOSİAS

Kim acaba, şeytan mı onu karşıma çıkaran?
Soluğumu kesiyor,
Her yanıma saran ölüm korkusu.
Cehennemden kovulmuş olsa,
Bu kadar sevimsiz gelmez bana. – Bu soytarının da
Benim gibi korkmadığı ne malum,
Yalnızca kahramanlıktır tasladığı,
Bana gözdağı versin diye.
Dur hele, seni mahluk! Ben de yapabilirim bunu. Kaldı ki
Ben de yalnızım, o da; benim iki yumruğum var da,
Onunki daha mı fazla; yine de şans benden yana değilse,
Kaçmanın bir yolunu bulmalıyım – Marş marş!

MERKUR

(*Yoluna çıkar.*)

Olduğun yerde dur! Kimsin sen?!

SOSİAS

Benim.

MERKUR

Kim o? “Benim,” diyen?

SOSİAS

Benim, izin verirsiniz elbette, herkes gibi ben de
Buradan cezasız geçerim sanıyorum. Cesaretini topla
Sosias!

MERKUR

Dur bakalım! Bu kadar ucuz kurtulamazsın.
Hangi tabakadansın sen?

SOSİAS

Hangi tabakadan mı?
Gördüğünüz gibi iki ayaklılar tabakasından.

MERKUR

Bilmek istediğim, bey misin, hizmetkâr mı?

SOSİAS

Size bağlı, bey olarak görüyorsanız, beyim,
Hizmetkâr olarak görüyorsanız, hizmetkârım.

MERKUR

Tamam. Ama hoşlanmadım ben senden.

SOSİAS

Aman, çok üzüldüm ben de.

MERKUR

Duymak istediğim, tek bir söz hain,
İşe yaramaz sokak serserisi misin yoksa haylazın biri mi,
Hangisisin, nereden gelip nereye gidiyorsun,
Neden burada dolaşıp duruyorsun?

SOSİAS

Buna yanıt veremem,
Şu kadarını söyleyebilirim: İnsanım, bir yerden gelip
Bir yere giden, halletmem gereken bir de işim var,
Canımı sıkmaya başlayan.

MERKUR

Şakacı birisin, anladım, niyetin beni
Başından savmak. Ama ben
Bu tanışmayı sürdürmek, ortalığı
Karıştırmak arzusundayım, şimdi sana
Elimin tersiyle okkalı bir tokat atarsam görürsün.

SOSİAS

Bana mı?

MERKUR

Elbette sana, işte sana kanıtı.
Ne yapacaksın şimdi?

SOSİAS

Lanet olsun sana!
Bana gerçekten okkalı bir tokat attın dostum.

MERKUR

Orta şiddette diyelim. Bazen
Daha iyisi gelir elimden.

SOSİAS

Yatkın olsam ben de buna,
İyice girmiştik birbirimize.

MERKUR

Benim için sorun yok. Severim böyle şeyleri.

SOSİAS

İşim var ama, gitmem lazım.
(*Gitmek ister.*)

MERKUR

(*Yolumu keser.*)

Nereye?

SOSİAS

Sana ne? Cehennemin dibine!

MERKUR

Bilmek istiyorum,
Sana soruyorum, nereye gidiyorsun?

SOSİAS

O kapıyı
Açtıracığım. Çekil önümden.

MERKUR

O sarayın kapısına yaklaşacak kadar
Densizsen eğer, görürsün,
Dayağın bini bir para ne demek!

SOSİAS

Ne yani, eve giremez miyim ben?

MERKUR

Eve? Bir kez daha söyle bakayım.

SOSİAS

Tekrarlıyorum:
Eve.

MERKUR

Burası senin evin mi yani?

SOSİAS

Olamaz mı? Amphitryon'un evi değil mi burası?

MERKUR

Bir de soruyor, Amphitryon'un evi mi diye? Elbette,
Alçak! Burası Amphitryon'un evi,
Thebaililerin başkomutanının sarayı.
Eee ne olacak peki?

SOSİAS

Ne mi olacak?
İçeriye gireceğim. Ben onun hizmetkârıyım.

MERKUR

Hizmetkârı?

SOSİAS

Onun hizmetkârı.

MERKUR

Sen?

SOSİAS

Evet, ben.

MERKUR

Amphitryon'un hizmetkârı?

SOSİAS

Amphitryon'un hizmetkârı, Thebai komutanının.

MERKUR

Ve senin adın – ?

SOSİAS

Sosias.

MERKUR

So.. ?

SOSİAS

Sosias.

MERKUR

İyi dinle, bütün kemiklerini kırarım senin.

SOSİAS

Senin

Aklın başında mı?

MERKUR

Sana kim veriyor bu hakkı, utanmadan,
Sosias adını kullanıyorsun?

SOSİAS

Bu ad bana verilmiş, kendim almış değilim onu.
Sorunun yanıtını ancak babam verebilir.

MERKUR

Hiç böyle bir yüzsüzlük görülmüş mü?
Utanmadan gözümün içine bakıp
Ben Sosias'ım mı diyorsun?

SOSİAS

Evet, aynen öyle.
Hem de haklı bir sebeple, zira
Büyük tanrıların iradesi böyle; zira
Haddim değil onlara karşı çıkmak,
Kendimden başka birisi olayım diye;
Zira ben, Amphitryon'un uşağıyım,
On kere yeğlesem de Amphitryon olmayı
Ya da en azından onun kuzeni veya bacanağı.

MERKUR

Bekle sen hele! Seni başka biri yapmayı deneyeyim.

SOSİAS

Ey hemşehriler! Ey Thebaililer! Katiller! Hırsızlar!

MERKUR

Alçak, bir de bas bas bağılıyor musun?

SOSİAS

Ne yani?

Siz beni döverken, ben bağırmayacağım, öyle mi?

MERKUR

Bilmiyor musun, gece, uyku vakti
Ve burada, bu sarayda uyumakta,
Amphitryon'un karısı Alkmene?

SOSİAS

Canınız cehenneme!
Haksız olan benim, gördüğünüz için
Sizin gibi elimde sopa olmadığını.
Dayak yemeden dayak atmak,

Kahramanlık değildir. Size sözüm şu:
Kötüdür, kaderin cesaretini gizlemeye
Zorladığı kişiye, cesaret gösterisinde bulunmak.

MERKUR

Kısa kes. Kimsin sen?

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Bunun elinden kurtulursam
Bir şişe şarabın yarısını
Adak diye toprağa dökeceğim.

MERKUR

Hâlâ Sosias olduğunu mu söylüyorsun?

SOSİAS

Ah, bırak da gideyim.
Senin sopan, artık beni ben olmaktan çıkarabilir.
Ama ben ben olduğumdan, beni ben olmaktan
çıkarmaz.

Aradaki tek fark, şimdi kendimi,
Dayak yemiş Sosias olarak görmem.

MERKUR

Köpek, görürsün şimdi, seni öldüreceğim.
(*Tehdit eder.*)

SOSİAS

Bırak! Bırak!
Kes benimle uğraşmayı.

MERKUR

Olmaz,
Sen pes etmeden. –

SOSİAS

Peki, pes ediyorum.
Tek kelime etmeyeceğim artık, tamam, sen haklı ol,
İddia ettiğin her şeye evet diyorum.

MERKUR

Hâlâ Sosias mısın, hain?

SOSİAS

Ah!

Şimdi sen ne diyorsan, ben oyum. Ne olmamı istiyorsan,
Emret, sopan, seni benim hayatımın efendisi yapar.

MERKUR

Adım Sosias demiyor muydun sen?

SOSİAS

Gerçek olan, şu ana kadar
Doğrusu bu sanıyordum.
Ama gerekçelerinin ağırlığı aklımı
Başıma getirdi: Yanıldığımı şimdi gördüm.

MERKUR

Adı Sosias olan benim.

SOSİAS

Sosias – ?

Senin – ?

MERKUR

Evet, Sosias. Laf dalaşına girmek isteyen,
Bu sopayı aklının bir köşesinde tutsun.

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Ey oradaki ölümsüz tanrılar! Sonuçta
Kendimden vazgeçmem mi gerekiyor,
Bir sahtekâr adımı çaldı diye?

MERKUR

Duymuyorum sanma, kendi kendine mırıldandığını.

SOSİAS

Aslında seninle ilgili değil söylediklerim,
Yine de seni ve beni yöneten
Bütün Yunan tanrıları adına sana yalvarıyorum,
Bana bir dakika izin ver,
Karşında açıkça konuşayım.

MERKUR

Konuş.

SOSİAS

Sopan müdahale etmeyecek ama, değil mi?
Lafa karışacak mı? Söz ver bana,
Ateşkes ilan edelim.

MERKUR

Peki, olur.
Söylediklerini kabul ediyorum.

SOSİAS

O zaman söyle bana,
Nereden aklına geldi, hiç duyulmamış bu fikir,
Benim adımla utanmazca çalmak?
Paltomu ya da akşam yemeğimi çalsan, tamam;
Ama bir ad çalmak! Giyebilir misin onu?
Yiyebilir misin? İçebilir misin? Satabilir misin?
Yani bu hırsızlık ne işine yarayacak senin?

MERKUR

Nasıl? Bu... – Bu ne cüret?

SOSİAS

Dur! Dur diyorum sana!
Hani ateşkes ilan etmiştik?

MERKUR

Utanmaz!
Soysuz!

SOSİAS

Tamam, dediğin gibi olsun.
Küfür severim ben, kaldırabilir
Bu sohbet bunu.

MERKUR

Adım Sosias diyorsun?

SOSİAS

Evet, itiraf ediyorum, henüz doğrulanmamış
Bir söylenti bana. –

MERKUR

Yeter. Ateşkesi bozuyorum
Söz hakkı şimdi yine bende.

SOSİAS

Cehenneme kadar yolun var! Kendimi yok sayamam,
Dönüşemem, derimi soyup
Senin omuzlarına atamam.
Dünya var olalı, görülmüş şey mi bu?
Rüyada mıyım? Yoksa sabah içkiyi
Her zamankinden fazla mı kaçırdım?
Aklım tam olarak başımda değil mi?
Beni buraya Amphitryon göndermedi mi,
Dönüşünü Prenses'e bildireyim diye?
Onun çarpışmada elde ettiği zaferi,
Pharissa'nın nasıl düştüğünü ona anlatayım diye?
Buraya az önce gelmedim mi ben?
Fener elimde değil miydi? Bulmadım mı
Seni şu evin kapısı önünde dolaşıp dururken,
Ben kapıya doğru gitmek isterken,
Sopayı eline alıp indirmedi mi,
Zalimce sırtıma
Sen değilsin, Amphitryon'un hizmetkârı benim,
Demedin mi gözümün içine baka baka?
Ne yazık ki hissediyorum, her şey fazlasıyla gerçek;
Tanrılar hoş görsün, cin çarpmışsa beni.

MERKUR

Alçak, bak, öfkemi boşaltırım bir anda,
Sağanak gibi yine tepene!
Söylediğin her şey, tek tek
Beni anlatıyor, dayak hariç.

SOSİAS

Seni mi? – Şuradaki fener, tanrılar aşkına,
Benim şahidim. –

MERKUR

Yalan söylüyorsun, diyorum, hain!
Amphitryon buraya beni gönderdi.
Thebaililerin komutanı dün bana,

Meydan savaşının tozu hâlâ üzerindeyken,
Mars'a kurban verdiği mabetten çıktığında,
Onurlu bir görev verdi, zaferini,
Düşman komutanı Labdakos'u
Şehit ettiğini, Thebai'de anlatayım diye;
Sosias benim, diyorum sana,
Onun hizmetkârı, bu yöreden uyanık çoban
Davud'un oğlu, gurbette ölen
Harpagon'un kardeşi, sinirli halleriyle
Beni öfkeliendiren Charis'in kocası;
Sosias'tı hapiste yatan ve
Gevezelikte ileri gittiği için,
Kıçına daha yeni elli tekme yiyen.

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Bu konuda haklı! Kendisi
Sosias olmayanın, biliyor görüldüğü
Konudan haberi olamaz.
Biraz olsun, dostum, ona inanmak lazım.
Ona dikkatlice bakınca,
Tipi, boyu bosu, hali tavrı
Ve muzip tavırlarıyla bana benziyor. – Ona
Kuşkularımı giderecek birkaç soru sorayım bari.

(*Yüksek sesle.*)

Düşman kampında bulunan
Ganimetle ilgili olarak,
Söyler misin bana,
Amphitryon için ne düşünüldü,
Onun payına ne düştü?

MERKUR

Labdakos'un çadırında
Buldukları diadem⁴ düştü onun payına.

SOSİAS

Peki ne yaptılar diademi?

4 Antik Yunan'da kralların başlarına taktığı (bağladığı) bir tür taç. (ç.n.)

MERKUR

Amphitryon'un adının başharfi
Diademin ön kısmına altınla pırıl pırıl kazındı.

SOSİAS

Muhtemelen kendisi takıyordur şimdi onu – ?

MERKUR

Alkmene'ye
Verilecek. Zafer anısına
Mücevheri göğsüne takacak.

SOSİAS

Armağan kamptan
Alkmene'ye törenle mi gönderilecek – ?

MERKUR

Bir altın kutu içinde hem de,
Üzerine de Amphitryon armasını bastı.

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Her şeyi biliyor. – Şeytanın işine bak!
Kendimden kuşkulanmaya başladım ciddi ciddi.
Utanmazlığı ve sopası sayesinde
Sosias olmuştu, şimdi
Eksik gerekçelerini de tamamladı.
Yine de kendimi yokladığımda, yemin ederim
Bu bedenin Sosias'a ait olduğuna – Şimdi
Ben bu labirentten nasıl çıkacağım?
Ne yaptıysam yalnız başıma yaptım,
Kimsenin görmediğini, kimse bilemez,
Eğer o, tıpkı benim gibi, gerçek ben değilse. – Tamam
O zaman, şu sorunun cevabı beni aydınlatır.
Neler oldu? Bu onu köşeye kıştırır. – Görelim bakalım.

(*Yüksek sesle.*)

İki ordu savaşıırken,
Sen ne yapıyordun, söyle bakalım? Çadırda
Bilerek, ustaca gizlenirken?

MERKUR

Önümde bir jambon vardı. –

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Ne şeytanlık geçiyor – ?

MERKUR

Ki onu çadırın bir köşesinde bulmuştum,
En güzel, en lezzetli tarafını kestim,
Hemen bir matara açtım,
Dışarıda devam eden çarpışma için
Biraz kuvvet toplayayım diye.

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Anladım. Ama şimdi yer yarılrsa
Yutsa beni, umurumda olmaz,
Çünkü şarabın tutulduğu yerin kilidine uyan
Anahtar yoksa cebinde, kimse içemez.

(*Yüksek sesle.*)

Görüyorum, eski dostum, artık sen
Sosias'ın ta kendisisin,
Bu dünyaya lazım olan.
Daha fazla kanıta ihtiyacım yok.
Sıkıştırıp durma artık beni,
İç huzuruyla geri çekiliyorum. Yalnız
Bana bir iyilik yap ve söyle,
Eğer Sosias değilsem, kimim ben?
İtiraf et, benim hiç kimse olmadığımı.

MERKUR

Artık ben Sosias olmayacaksam,
Sen ol Sosias, kabulüm, onaylarım bunu.
Ama Sosias olduğum müddetçe de, kellen uçar,
Bu utanmazca fikre kapılman yeter.

SOSİAS

Tamam, tamam. Kafam iyice karıştı,
Görüyorum şimdi dostum, durumu anladığımı,

Tam olarak olmasa da.

Yine de. – Bir nokta koymak lazım;

Bir sonuca varmak için de en mantıklısı,

Yoluma devam etmem. – Hoşça kal.

(*Eve doğru yürür.*)

MERKUR

(*Onu geriye doğru iter.*)

Seni hırsız seni! Bütün kemiklerini kırayım mı senin?

(*Onu döver.*)

SOSİAS

Ey adil tanrılar!

Hani beni koruyacaktınız? Sırtım iyileşmez

Haftalar boyunca, Amphitryon sopayı eline

Hiç almasa da. Haydi! Kaçayım,

İblis'in karşısına çıkmadan, geri döneyim kampa,

Bu cehennemî gece, zifirîkaranlığı ile aman vermese de. –

Ulaklık görevimin de ne kadar övgü hak ettiği ortada!

Bakalım efendin nasıl karşılayacak seni Sosias!

(*Çıkar.*)

3. Sahne

MERKUR

Nihayet! Neden daha önce çekip gitmedin?

Başına gelenleri yaşamamış olurdun. –

Alçağın umurunda değil,

Bir tanrıdan dayak yemenin onuru.

Ben de onu deneyimli bir muhafız gibi dövdüm doğrusu.

Neyse canım. Yeterince suçu vardı zaten,

Hak etmişti dayaağı, bugün olmasa bile yarın;

Bunu gelecekte yiyeceğı dayaağına saysın. –

Ya o imdat cıglığı neydi serserinin,

Şişleniyordu sanki

Umarım uyandırmamıştır âşıkları! – Yeminle,
Zeus göründü birden. Geliyor tanrılar tanrısı,
Sevgiyle eşlik ediyor Alkmene ona, yanındaki sanki
Değerli kocası Amphitryon.

4. Sahne

*(Jupiter Amphitryon kılığındadır. Alkmene,
Charis, Merkür ve meşaleler.)*

JUPITER

Uzaklaştır, sevgili Alkmene'm, oradaki
Meşaleleri. Gerçi aydınlatıyorlar
Yeryüzündeki en büyük güzelliği,
Olymposlu biri bile görmemiştir daha güzelini;
Yine de... – Nasıl söylesem... Ele verdikleri biri var,
Bu güzelliğin buraya çektiği biri, sevgilim,
Amphitryon'un Thebai'de olduğu,
En iyisi sır olarak kalsın,
Savaştan çalınmadır, benim
Burada aşka adadığım anlar;
Herkesçe yanlış anlaşılabilir bu gönül hırsızlığı;
İstemem başkası tanık olsun buna,
Bunu bana yaptırandan başka.

ALKMENE

Amphitryon! Demek gidiyorsun ha? Ah,
Ünün insanı öyle tedirgin ediyor ki sevgilim!
Savaşta kazandığın diademi, küçük bir kulübenin

etrafından

Toplanan bir demet menekşeyle değişmeyi,
Ne kadar isterdim.

Neye ihtiyacımız var bizim birbirimizden başka?
Niçin sana bu kadar çok sorumluluk yükleniyor,
Hem komutanlık hem de rütbe nişanlarıyla?

Gerçi halk senin için sevinç nidaları atarken,
Hayranlığını her büyük insana gösterdiği gibi,
Tatlı bir düşünce senin bana ait olduğunu bilmek;
Hissettiğim bu anlık hoşluğun karşılığı,
Ateşli buluşmamızdaki okun
O sevgili kalbe saplanmasıdır.
Öyle ıssız ki bu ev sensiz! Sen yanımda değilsen,
Öyle yavaş ki bütün gün, sensiz geçireceğim
O saatlerin umursamaz akışı!
Ah Amphitryon'um, ilk kez bugün,
İki kısacık saat boyunca seninle beraberken hissettim,
Yurdumun benden neler çaldığını.

JUPITER

Sevgilim! Beni nasıl büyülediğini bir bilsen!
Kulağa komik gelse de, söylemem lazım sana,
Seninle ilgili bir endişem olduğunu.
Biliyorsun, evlilik hukukuna göre,
Bu aynı zamanda bir yükümlülük de,
Evlilikte aşkı bulamayan, talep edebilir bunu yargıçtan.
Bak, bu yasa, benim en büyük mutluluğumu bozmakta.
Sana, senin kalbine, sevgilim,
Borçlu olmak isterim o yakınlığı, yoksa
Bağlı olduğunu düşündüğün resmiyet yüzünden
Kaderine boyun eğmeni istemem hiç.
Kolayca giderebilir misin bu küçük kuşkumu?
Bana yüreğini aç ve söyle,
Acaba sen bugün, âşık olduğun kocana mı,
Yoksa sevgiline mi verdin kendini?

ALKMENE

Sevgili ve koca ha! Ne dediğinin farkında mısın?
O kutsal bağ değil mi
Seninle olma hakkını bana veren?
Hiçbir sınır getirmeden,
Uyanan en güçlü arzuların,

Önündeki engeli seve seve ortadan kaldıran
Bir dünya yasası nasıl üzebilir seni?

JUPITER

Sana hissettiklerim, çok sevgili Alkmene,
Bir kocanın sana borçlu olduğu şeyler, dünyanın
Güneşe uzaklığını bile, inan ki, aşan şeyler,
Ayırt etmelisin, sevgiliyle kocayı birbirinden,
Onunla aramızdaki farkı görmelisin.
Acı veriyor bana, bu basit birbirine karıştırma,
Düşüncesi bile dayanılmaz benim için,
O kibirli adamla beraber olman,
Sırf senin üzerinde hak sahibi olduğunu düşündüğü için.
Benim arzum, tatlı ışığım,
Özel bir varlık olarak sana görünmekti,
Seni kazanmaktı, çünkü seni kazanma sanatını,
Büyük tanrılardan öğrendim ben.
Daha geçenlerde büyük konağına götürsün diye
Zengin bir prensin kızıyla evlenen
Thebaililerin o kibirli komutanı niçin girsin aramıza?
Ne dersin? Bak, senin erdemin ona,
O üniformalı kendini beğenmişe kalsın,
Bana da, bana da senin aşkın!

ALKMENE

Amphitryon! Şaka mı yapıyorsun? Buradaki halk
Amphitryon'u aşağıladığını duysa,
Seni başkası sanır,
Kim sanır acaba? Gözümden kaçmış değil,
Bu ateşli gecede, kocadan çok
Bir sevgilinin kendini ortaya koyduğu;
Ama tanrılar hem onu hem öbürünü
Benim için sende birleştirdiyse,
Hata yapmış olsa bile, affederim onu tüm kalbimle.

JUPITER

Söz ver bana, mutlu buluşmamızdan sonra,

Şimdi neşeyle kutlanan bu şenlik,
Silinmesin belleğinden;
Yaşadığımız aşk gecesini,
Sevgilim, sakın evliliğinde geçireceğin
Gelecekteki sıradan günlerle karıştırma.
Söz ver, diyorum, bir gün
Amphitryon geri dönerse, beni düşüneceğine – ?

ALKMENE

Söz veriyorum. Başka türlü mü mümkün mü zaten?

JUPITER

Teşekkürler sana!
Bunun anlamı senin sandığından çok daha derin.
Hoşça kal, beni çağırıyor görevim.

ALKMENE

Gerçekten gidiyor musun?
Yanımda geçirdiğin kısa geceyi sevgilim,
On bin kanatlı kuş gibi geçen geceyi nihayete
erdirmeden?

JUPITER

Bu gece sana diğerlerinden daha mı kısa geldi?

ALKMENE

Hem de nasıl!

JUPITER

Tatlı yavrum! Aurora⁵ mutluluğumuz için
Bundan fazlasını yapamazdı.
Hoşça kal. Gereğini yapacağım, bundan sonra gecelerin
Yeryüzünün ihtiyacından uzun sürmemesi için.

ALKMENE

Sanırım sarhoş olmuş mutluluktan. Gerçi ben de
öyleyim ya.

(Çıkar.)

5 Roma mitolojisinde Şafak Tanrıçası. (ç.n.)

5. Sahne
(Merkur. Charis.)

CHARİS

(*Kendi kendine.*)

İşte sevgi benim için bu! Sadakat bu!
Budur benim için şenliğin güzeli, karıkoca
Kavuşmuşsa uzun bir ayrılıktan sonra!
Şuradaki kocam olacak köylü ise,
Ancak bir kütük kadar sevgi doludur.

MERKUR

(*Kendi kendine.*)

Şimdi koşup hatırlatmalıyım geceye,
Dünyanın düzeni aynı kalsın diye.
İyi yürekli çöpçatan tanrıçası gezindi
Bizim için bugün on yedi saat Thebai üzerinde;
Şimdi görevini yapmaya devam etsin,
Duvağını başka serüvenlerin üzerine de atsin.

CHARİS

(*Yüksek sesle.*)

Duygusuz adamı görüyorsunuz! Gidiyor işte!

MERKUR

Amphitryon'un peşinden gitmeyeyim mi yani?
O kampa giderken, ben
Tembellik mi edeyim?

CHARİS

Hiç değilse bir şey söyle.

MERKUR

Aman! Başka zaman. –
Sorunun yanıtı sende, o da yeter sana.
Bu oyunda az ve öz konuşanım ben zaten.

CHARİS

Sen beceriksizin birisin. Sevgili karıcığım der insan,
Beni hep sev der, üzülme der, ne bileyim yani?

MERKUR

Hay şeytan, derdin ne senin? İş olsun diye
Burada durup seninle gevezelik mi edeyim?
On bir yıllık evlilikte kalmaz sohbet mohbet,
Zaten çok zaman oldu sana söyleyeli her şeyi.

CHARİS

Seni hain, Amphitryon'a baksana,
Nasıl sevgi dolu, sıradan insanlar gibi,
Utanmalısın, karısına bağlılık
Ve ona duyduğu aşk konusunda,
Koca dünyanın efendisi seni geride bıraktı diye.

MERKUR

Onun balayı henüz bitmedi, yavrum.
Bazı yaşlarda ne yapsan yakışık alır.
Bu genç çiftin yaptıklarını, görmek isterim
Yalnızca uzaktan, bizim yapmamızdansa.
Gülünç oluruz, yaşlı eşekler kadar
Birbirimize tatlı sözlerle kur yapacak olsak.

CHARİS

Kaba herif! Ne biçim sözler bunlar.
Yoksa artık güzel değil miyim ben – ?

MERKUR

Bunu demek istemedim,
Görünürdeki yıpranmışlığın göz ardı edilebilir,
Hava kararmış, sen de pek seçilmiyorsan; ama burada
Pazaryerine insanlar seyre koşar,
Şeytana uyup sana kur yapacak olsam.

CHARİS

Sen gelir gelmez, koşmadım mı hain,
Tulumba başına? Taramadım mı şu saçları?
Giymedim mi yeni yıkanmış şu giysileri?
Sırf sen bana köpek muamelesi yap diye mi bunlar?

MERKUR

Aman ne kadar da temizmiş giysin!

Çıkarabilsen doğanın sana verdiğini,
Kirli önlüğün bile daha güzel görünür gözüme.

CHARİS

Bana talip olduğun zaman bayılmıştın ama.
O zaman mecburdum, mutfakta
Çamaşırdaki, samanlıkta giyinmeye.
Elimden ne gelir zamanın eskittiğine?

MERKUR

Bir şey gelmez, çok sevgili karıcığım. Ben de silemem
zamanın izlerini.

CHARİS

Alçak, hak etmiyorsun sen, onurlu
Ve saygın bir kadını.

MERKUR

Keşke biraz daha az onurlu olsan da,
Patlatmasan kulaklarımın zarını
Bitmek bilmez dırdırınla.

CHARİS

Öyle mi? Hoşuna gitmiyor demek, namuslu
Ve adı lekenmemiş bir kadın olmam?

MERKUR

Tanrı beni korusun. Erdemli ol,
Ancak çalma bunun borusunu,
Ne çarşıda ne de pazarda.

CHARİS

Thebai'de bulunabilecek cinsten bir kadın,
Hem kurnaz hem entrikacı, yakışır sana,
Tatlı sözlere boğar seni,
Taktığı boynuzları sen hazmedesin diye.

MERKUR

Bununla ilgili söyleyeceklerim, ruhum, şudur sana:
Kötü düşünceler yalnızca delileri üzer,
Ben, kendisi adına evlilik sorumluluğunu üstlenen
Bir dosta sahip adamı kıskanırım; yaşlandığında,
Kendinden ve ondan doğan çocuklarıyla mutlu yaşar.

CHARİS

Beni yoldan çıkaracak kadar utanmazsın demek!
Akşam vakti yolda sessizce yanıma sokulan
Thebaili o ahbabınla, deyim yerindeyse,
Arkadaşlık mı etseydim, bunu mu diyorsun yani?

MERKUR

Lanet olsun, evet. Yeter ki
Bana anlatmayı kes.
Bence, huzur veren günah, can sıkıcı erdeme yeğdir;
Benim özlü sözümse, Thebai'de,
Olmalı onurdan ziyade huzur.
Şimdi gidiyorum Charis, yavrucuğum! Gitmek zorundayım.
Çoktan varmıştır Amphitryon kampa.
(Çıkar.)

CHARİS

Niçin bu aşağılık adamı
Açıkça eyleme geçip cezalandırmıyorum,
Buna karar veremiyor muyum acaba? Ey tanrılar,
Herkesin beni alnı ak, yüzü pak bir kadın olarak
Bilmesine öyle üzülüyorum ki!

II. Perde

(Gündüz.)

1. Sahne

(*Amphitryon. Sosias.*)

AMPHİTRYON

Ayağa kalk diyorum, sahtekâr, benim için
Uğursuz alçağın birisin! Haylaz herif,
Düşük çenen yüzünden darağacını boylayacağını,
Elimde öfkemi dindirecek iyi bir sopa olsa,
Onurunla oynayacağımı biliyor musun?

SOSİAS

Bu şekilde sorguya çekecekseniz beni, yok söyleyecek
sözüm.

Emredin, hayallere dalayım ya da sarhoş olayım.

AMPHİTRYON

Bana utanmazca masallar anlatmak ha!
Hem de dadıların akşamları çocukların kulağına
Fısıldadığı türden hikâyeler. –
Senin palavralarına kanacağımı mı sanıyorsun?

SOSİAS

Asla! Her şeyden önce siz efendisiniz, bense hizmetkâr.
İstedığınızı yaparsınız ya da yaptırırsınız.

AMPHİTRYON

Öyle olsun. Öfkeme hâkim oluyorum,
Sabrımı tüketmeden, bir kez daha
En baştan anlat bakalım her şeyi. – Bu
Şeytan bilmecesini çözmeden,
Atmam adımımı o evin eşiğine. – Şimdi
Aklını başına topla iyice,
Kelimesi kelimesine anlat her şeyi.

SOSİAS

Ama, efendim, sürçülisan edersem korkudandır,
af buyurun,

Başlamadan önce, sizden rica ediyorum,
Konuşurken ses tonuma ayar vermenizi.
Dürüst bir insan gibi, kendi kanaatimce,
Böyle konuşsam iyi mi, yoksa
Saray usullerine göre mi hitap edeyim size?
Size açıkça gerçeği mi söyleyeyim, yoksa
İyi yetişmiş biri gibi mi davranayım?

AMPHİTRYON

Boş boş konuşma. Emrediyorum,
Olanları bana olduğu gibi anlatmanı.

SOSİAS

Tamam. İzin verin anlatayım şimdi. Emriniz yerine gelecek.
Siz bana soru sorun yalnızca.

AMPHİTRYON

Sana verdiğim emirden sonra – ?

SOSİAS

Yürüdüm,
Cehennemî bir karanlıktan geçtim, sanki
Gün ışığı girmişti yerin yedi kat dibine,
Size lanet okuyarak, buyruğunuz uyarınca,
Tuttum Thebai'nin ve kral kalesinin yolunu.

AMPHİTRYON

Ne diyorsun, şerefsiz?

SOSİAS

Efendim, gerçek bu.

AMPHİTRYON

Tamam. Devam et. Sen yolunda giderken – ?

SOSİAS

Adımlarımı yoklayarak devam ettim yola,
Arkamda iz bırakarak.

AMPHİTRYON

Ne oldu? Bir şeyle karşılaşp karşılaşmadığını bilmek
isterim!

SOSİAS

Hiçbir şeyle, efendim, affınıza sığınarak söylüyorum,
Korku ve endişe dolu ruhumdan başka.

AMPHİTRYON

Sonra buraya mı geldin – ?

SOSİAS

Çalıştım biraz
Yapacağım konuşmaya,
Nasıl olacak derken koydum şu feneri
Karşıma, prenses olan eşinizin yerine.

AMPHİTRYON

Yapabildin mi – ?

SOSİAS

Engel oldu biri bana. Şimdi anlatıyorum.

AMPHİTRYON

Engel mi oldu? Nasıl? Kim engel oldu sana?

SOSİAS

Sosias.

AMPHİTRYON

Bu da ne demek şimdi?

SOSİAS

Ne mi demek?
Efendim? O kadar çok soru soruyorsunuz ki.
Sosias engelledi beni, çalışırken ben.

AMPHİTRYON

Sosias! Hangi Sosias? Thebai'de
Senden başka, Sosias adını taşıyan
Hangi sahtekâr, alçak,
Çalışırken rahatsız etti seni?

SOSİAS

Sosias! Sizin hizmetinizde çalışan,
Kamptan onu dün göndermişsiniz,
Geleceğinizi saraya bildirsin diye.

AMPHİTRYON

Sen? Ne diyorsun?

SOSİAS

Ben ya! Bütün sırlarımızı
Her ayrıntısıyla bilen,
Mücevher kutusundan haberdar olan ben,
Şu an sizinle konuşan bendenizin tıpatıp aynısı.

AMPHİTRYON

Ne tuhaf şeyler anlatıyorsun sen yahu!

SOSİAS

Gerçek şeyler.
Yalanım varsa efendim, canım çıksın.
O ben, bendenizden önce gelmişti,
Ben buradaydım, aynı şimdiki gibi, efendim!
Hem de ben buraya gelmeden önce.

AMPHİTRYON

Nereden çıkıyor bu saçmalıklar? Bu deli zırvası?
Hayal mi görüyorsun? Sarhoş musun?
Beynin mi sulandı? Yoksa bu bir şaka mı?

SOSİAS

Çok ciddiylim, efendim,
Kesinlikle inanacaksınız,
Hâlâ güveniyorsanız bana. Size yemin ederim,
Ben kamptan çıktığımda,
Benzerim çoktan varmıştı Thebai'ye;

İşte şaşkınlıkla kendime burada rastladım;
Karşınızda duran buradaki ben,
Yorgunluktan ve açlıktan tükenmiş haldeydi,
Öteki ben ise evden çıkar çıkmaz,
Buldu karşısında gözüpek serüvenciği;
Bu iki lanet adamdan her birinin derdi,
Kıskançlık içinde yerine getirmek görevi,
Tutuştular hemen kavgaya,
Tabii ben akılsız budala,
Haydi tekrar koştum kampa.

AMPHİTRYON

Bir hizmetkârın böyle konuşmasına izin vermek için
İnsanın benim gibi yumuşak başlı, benim gibi barışsever
Benim gibi mütevazı olması gerekir.

SOSİAS

Efendim, sinirleniyorsanız susayım ben.
Başka şeylerden konuşalım.

AMPHİTRYON

Tamam. Devam et. Görüyorsun, kendimi tutuyorum.
Sonuna kadar dinleyeceğim seni sabırla.
Ama şimdi elini vicdanına koyup söyle bana,
Gerçek diye anlattıkların bana,
Belki de sadece bir hayaldi.
Anlaşılabilir, hissedilebilir, kavranabilir mi

söylediklerin?

SOSİAS

Asla! Bunu sizden isteyen mi var?
Tımarhaneye gönderirim ben,
Bu işten bir şey anladım diyebileni.
Hiçbir şeye benzemeyen,
Masallardaki gibi, cin işi bir olay,
Öte yandan gün ışığı kadar da gerçek olan.

AMPHİTRYON

İnanılmaz şeyler, beş duyuya sahipse insan.

SOSİAS

Efendim! Ben çok korktum,
İnanıncaya kadar tıpkı sizin gibiydim.
Beni cin çarptı, diye düşündüm, kendimi
Gürültü içindeki bu meydanda dikilip dururken
görünce,

Düzenbaz diye suçladım kendimi bir süre.
Ama anladım sonunda, tanıdım
Hem kendim olan beni hem öteki beni.
Burada duruyordu, boşlukta bir aynaydı sanki,
Tıpkı benim gibi bir canlıydı karşımdaki,
Hali tavrı aynı, tuhaf ama, boyu bosu aynı,
İki su damlası bile benzemez bu kadar birbirine.
Evet, keşke daha sempatik biri olsaydı,
Onun gibi huysuz ve kaba biri olacağına.
Yeminle, çok mutlu olurdum o zaman.

AMPHİTRYON

O kadar zor hâkim oluyorum ki nefsim! – Kısa kes!
Eve girmedin mi?

SOSİAS

Eve mi? Ne? Kendinizdesiniz herhalde! Nasıl girecektim?
Acı çekmişken? Aklımın sesini dinlerken? Bana
Yasaklanmışken evin kapısına yaklaşmak?

AMPHİTRYON

Nasıl? Ne? Lanet olsun!

SOSİAS

Nasıl mı? Sopayla,
Sırtımda hâlâ izleri var.

AMPHİTRYON

Gerçekten dayak mı yedin?

SOSİAS

Hem de nasıl!

AMPHİTRYON

Kim? – Kimdi seni döven?
Kim yeltendi buna?

SOSİAS

Ben.

AMPHİTRYON

Sen? Kendini mi dövdün?

SOSİAS

Efendim, evet, ben dövdüm! Ama burada duran ben değil,
Evden çıkıp gelen lanet ben,
Beş forsa gücüyle dayak atan.

AMPHİTRYON

Başın beladan kurtulmasın, benimle böyle konuştuğun için!

SOSİAS

Size kanıtlayabilirim, efendim, eğer isterseniz.
Tanığımdır, şahidimdir,
Kötü talihimin yoldaşı sırtım. – Beni
Buradan kovan ben, benden
Avantajlıydı; hem cesareti vardı,
Hem de antrenmanlı iki kolu, bir dövüşçününkiler gibi.

AMPHİTRYON

Sadede gel. Karımla konuştun mu?

SOSİAS

Hayır.

AMPHİTRYON

Konuşmadın! Niçin?

SOSİAS

Öf! Geçerli nedenler yüzünden.

AMPHİTRYON

Kimdi sana, ey hain, görevini
İhmal et diyen? İşe yaramaz köpek!

SOSİAS

Yüz kere mi tekrar edeyim?
Size söyledim, o kahrolası ben,
Kapıda durup geçit vermedi;
Ben, sadece bendim o;
Oradaki evden gelen ben, eli sopalı ben,
Beni öldüresiye döven ben.

AMPHİTRYON

Bu canavar öyle çekmiş ki kafayı,
Zırnık beyin kalmamış bunda.

SOSİAS

Şeytanın laneti üzerime olsun ki bugün
Her zamanki kadardı içtiğim.
Yeminle, efendim, inanabilirsiniz bana.

AMPHİTRYON

– Uykunu almamışsındır
Belki? – Belki bana gerçek diye anlattığın
O saçma olayı bir kâbusta
Görmüşsündür – ?

SOSİAS

Hiçbiri, hiçbiri değil. Dünden beri gözüme uyku
girmedi,
Ormanda da hiç uyumak gelmedi içimden ama,
Buraya geldiğimde cin gibiydim ben,
Fazlasıyla uyanık ve ayıktı öteki
Sosias da, beni adamakıllı döverken.

AMPHİTRYON

Kes! Niye kafa yoruyorum bilmem! Ben de
Delirdim herhalde, bu saçmalıkları dinlediğime göre.
Gereksiz, ipe sapa gelmez konuşmalar,
Ne mantık ne de akıl kırıntısı barındıran.
Arkamdan gel.

SOSİAS

(Kendi kendine.)

Demek öyle. Ben konuşunca sözlerim
Aptalca geliyor, bir değeri yok ki dinlensin.
O ise mühim biri, söylediği her şeye,
Herkes mucize gözüyle bakıyor.

AMPHİTRYON

Açtır şu kapıyı bana. – Ne görüyorum ben?
Alkmene geliyor. Ona sürpriz olacak elbette,
Zira beklemiyor şimdi beni.

2. Sahne

(Alkmene. Charis. Öncekiler.)

ALKMENE

Hadi gel sevgili Charis. Adayalım tanrılara

Bir adak, şükrederek sunakta.

Bırak yalvarayım onlara, esirgemesinler benden gelecekte de
Kocaların en iyisini koruyan sonsuz ve kutsal lütuflarını.

(Tam o sırada Amphitryon'u görür.)

Aman Tanrım! Amphitryon!

AMPHİTRYON

Göstermesin Tanrı bana,

Karımın benden ürktüğünü,

Korkmuyorum, bu geçici ayrılıktan sonra

Alkmene beni daha az sevgiyle karşılar diye,

Döndüğünde Amphitryon ona geri.

ALKMENE

Dönüşün bu kadar çabuk – ?

AMPHİTRYON

Anlamadım! Sözlerin,

Tanrıların, az önceki dileğimi duyduğuna dair,

Olumlu bir işaret değil kesinlikle.

“Dönüşün bu kadar çabuk?” şeklindeki sözün,

Tanrı şahidim, değil sıcak bir aşkın göstergesi.

Aptalım ben! Savaş nedeniyle buradan ayrılalı,

Uzun zaman oldu sanıyordum;

Hesabımca epey geç döndüm.

Ancak yanıldığımı gösteriyorsun bana,

Şaşkınlıkla görüyorum, aniden

Karşına çıkmakla rahatını kaçırdım.

ALKMENE

Bilmiyorum. –

AMPHİTRYON

Hayır, Alkmene,

Kusura bakma. Ama bu sözünle serptin

Buz gibi suyu aşkımın ateşine.
Bir kez olsun bakmamışsın,
Ben uzaktayken güneş saatine.
Burada zaman su gibi akmış,
Esrik eğlencelerle,
Beş ay geçmiş bu sarayda
Beş dakika geçti sanki.

ALKMENE

Güçlük çekiyorum değerli sevgilim, anlamakta.
Bu suçlamayı neye dayandırıyorsun?
Yakınıyorsan sana karşı ilgisiz davranışımдан,
Görüyorsundur bilmediğimi
Seni nasıl mutlu edeceğimi. Sanıyorum dündü,
Günbatımında gelişin,
Şimdi ettiğin sitemleri dindirmiştim oysa
Ateşli göğsümde yeterince.
Özlemle istiyor, arzu ediyorsan daha çoğunu,
İtiraf edeyim yetersiz olduğumu:
Çünkü verdim sana gerçekten, neyim varsa hepsini.

AMPHİTRYON

Nasıl?

ALKMENE

Hâlâ soruyorsun! Sarılmadım mı
Boynuna çılgın gibi?
İplik eğirirken ben, sen sessizce odaya girip
Gizlice yanıma sokulup beni ensemden öptüğünde,
Daha içten nasıl mutlu edilir bir sevgili?

AMPHİTRYON

Neler söylüyorsun sen?

ALKMENE

Ne anlamsız sorular bunlar!
Sen değil miydin sevinçten deliye dönen,
Bu kadar sevildiğini görünce; ben gülerken,
Yaş gelince gözlerimden, bana

Büyük bir heyecanla, Hera bile Jupiter'i
Böyle mutlu etmemiştir hiç diyen.

AMPHİTRYON

Ey ölümsüz tanrılar!

ALKMENE

Sonra gün ağarırken,
Yalvarıp yakarmam etmedi seni yolundan.
Güneşin doğuşunu bile beklemedin.
Sen gidince kendimi yatağa attım,
Sabah sıcaktı hava, uykuya dalamadım,
Üzgündüm, tanrılara adakta bulunmaktı niyetim,
Evin önündeki avluda sana rastladığımda!
Bence bir açıklama borçlusun bana gerçekten,
Dönüşün benim için sürprizse eğer,
Ve şaşkınsam aynı zamanda sana göre; sebep olamaz bu,
Beni azarlayıp bana kızmana.

AMPHİTRYON

Geldiğimi rüyada görmüş olmayasın,
Alkmene? Yoksa uykunda mı beraber oldun benimle,
Sevgi beklentime çoktan karşılık
Verdiğini sandığına göre?

ALKMENE

Kötü bir cin, belleğinden mi
Etti seni Amphitryon? Kimbilir belki
Bir tanrı senin pırıl pırıl aklını karıştırmıştır,
Karının temiz aşkıyla alay ederek,
Bütün törelerden arınasın diye?

AMPHİTRYON

Ne? Sen hangi cüretle söylüyorsun
Benim dün buraya günbatımında gizlice geldiğimi?
Şakayla bir de ensenden mi öpmüşüm... Şeytanın
işine bakın!

ALKMENE

Ne? Sen hangi cüretle inkâr ediyorsun, dün
Buraya günbatımında gizlice geldiğini?

Kocam olarak sana sunduğum ayrıcalıkları
Sonuna kadar kullanan sen değil miydin?

AMPHİTRYON

– Şaka yapıyorsun. Ciddiyete davet ediyorum seni,
Hiç sırası değil şakanın.

ALKMENE

Şaka yapan sensin. Asıl ben ciddiyete davet ediyorum seni.
Kötü bir şaka bu. Üstelik kırıcı.

AMPHİTRYON

– Koca olarak bana sunduğun ayrıcalıkları,
Sonuna kadar kullanmışım, öyle mi – ?
Tam olarak böyle dedin, değil mi – ?

ALKMENE

Git oradan, adi adam!

AMPHİTRYON

Aman tanrım! Nedir bu başıma gelen! Sosias!
Dostum!

SOSİAS

Birazcık enfiye lazım ona,
Belli ki aklı başında değil.

AMPHİTRYON

Alkmene! Tanrılar aşkına! Hiç düşünmüyorsun,
Bu konuşmanın doğuracağı sonuçları.
Aklını başına topla. Toparlan.
Şu an itibarıyla söylediğin her şeye inanacağım.

ALKMENE

Ne olursa olsun, Amphitryon,
Bana inanmanı istiyorum. Böyle uygunsuz bir
Şakayı yapabileceğim fikrine kapılmamalısın.
Çok sakın bir şekilde dinle şimdi söyleyeceklerimi.
Gerçekten gözlerimin içine bakarak yadsıyabilir misin,
Dün bu saraya geldiğini,
Eğer tanrılar vermediyse bu korkunç cezayı sana,
Onur kırıcı da olsa, başka sebepler vız gelir bana.
Umarım ne iç huzurumu bozmayı,

Ne de başkalarının fikrini değiştirmeyi becerirsin.
Çok sevdiğim erkeğin beni acımasızca üzdüğünü,
Yalnızca kalbimdeki sızıdan bilirim.

AMPHITRYON

Bahtsız kadın! Nasıl konuşma bu böyle! – Yoksa
Kanıtlar da mı buldun kendine?

ALKMENE

Hiç duyulmuş mu böyle bir şey; tanığımdır
Bu sarayın bütün hizmetlileri;
Ayak bastığın taşlar, ağaçlar,
Etrafında kuyruk sallayarak dolaşan köpekler,
Tanıklık eder bana, gelebilseler dile.

AMPHITRYON

Bütün hizmetliler mi? Bu olanaksız!

ALKMENE

Anlayışı kıt adam, şimdi
Bir kanıt mı istiyorsun, hem de önemli bir kanıt?
Bu kuşağı kimden aldım sence?

AMPHITRYON

Bu kuşağı mı? Sen? Aldın? Benden?

ALKMENE

Bunun son çarpışmada yendiğin
Labdakos'un diademi olduğunu söyledin bana.

AMPHITRYON

Orada duran hain! Bu ne demek oluyor?

SOSİAS

İzin verirseniz açıklayayım. Bunlar kötü numaralar,
Şerit avcumun içinde.

AMPHITRYON

Nerede?

SOSİAS

İşte burada.

(Cebinden küçük bir kutu çıkarır.)

AMPHITRYON

Mühür hâlâ yerinde!

(Alkmene'nin göğsündeki şeride bakar.)

Yine de... – Bütün duyularım beni yanıltıyor olamaz. –
(*Sosias'a.*)

Çabuk aç şu mührü.

SOSİAS

Efendim, kutu boş.

Şeytan alıp götürmüş, burada
Labdakos'un diademi yok.

AMPHİTRYON

Ey dünyaya hükmeden her şeye kadir
Tanrılar! Beni neyle cezalandırdınız?

SOSİAS

Neyle mi cezalandırıldınız? Bir benzeriniz var,
Eli sopalı Amphitryon buradaydı,
Tanrım şahidimdir, benden şanslısınız bence. –

AMPHİTRYON

Sus, uyanık seni!

ALKMENE

(*Charis'e.*)

Bu hayatta onu bu kadar sarsan şey ne acaba?
Gayet iyi bildiği bu mücevheri görünce,
Niçin telaşa kapılıp şaşırdı?

AMPHİTRYON

Mucizelere dair birçok şey duydum,
Başka dünyalardan buraya gelip kaybolan
Doğaüstü varlıklara dair;
Ancak bugün kader öbür tarafta ağını
Onurumu yerle bir etmek için örüyor.

ALKMENE

(*Amphitryon'a.*)

Bu kanıta rağmen, tuhaf sevgilim,
Dün yanıma geldiğini ve sana sevgimi göstermekten
İmtina etmediğimi inkâr edecek misin?

AMPHİTRYON

Hayır; yine de olup biteni bana baştan sona anlatacaksın.

ALKMENE

Amphitryon!

AMPHİTRYON

Duydun işte. Kuşku duymuyorum.
Diadem yadsınamaz biçimde ortada.
Bazı nedenlerden ötürü, olayı,
Sarayda geçirdiğim anları, bana
Ayrıntılarıyla anlatmanı istiyorum.

ALKMENE

Sevgilim, hasta değilsin, değil mi?

AMPHİTRYON

Hasta... – Hasta değilim.

ALKMENE

Acaba savaşta yaşadığın bir sorun nedeniyle
Aklın mı karıştı, can sıkıcı bir olay mı
Ruhundaki canlı neşeyi silip süpüren – ?

AMPHİTRYON

Doğru. Aklım başımda değil pek.

ALKMENE

Hadi biraz dinlen sen.

AMPHİTRYON

Bırak beni.
Daha sonra dinlenirim. Söylediğim gibi, isteğim,
Eve girmeden önce,
Dün buraya gelişi hikâyemi dinlemek.

ALKMENE

Hikâye kısa aslında. Akşam olmak üzereydi,
Küçük odamda oturmuş iplik eğinirken, hayallere dalmıştım,
İğn sesiyle kendimi savaş alanında,
Askerler, silahlar arasında bulmuştum, ta ki
Uzaktaki giriş kapısından gelen sevinç nidalarını
duyuncaya kadar.

AMPHİTRYON

Kimdi sevinç nidalarını atan?

ALKMENE

Adamlarımız.

AMPHİTRYON

Sonra?

ALKMENE

İyilik tanrılarının

Bana hazırladıkları mutluluk

Ne aklımdan ne de hayalimden

Geçiyordu, işte böyle

Yeniden ipliği elime almıştım ki,

Dizlerimin bağı çözüldü.

AMPHİTRYON

Biliyorum.

ALKMENE

Elbette biliyorsun.

AMPHİTRYON

Sonra?

ALKMENE

Sonra...

Bol bol sohbet ettik, şakalaştık,

Birçok soru sorduk birbirimize.

Oturduğumuzda... – Tam bir savaşçı edasıyla

Kısa süre önce

Pharissa'da olanları, Labdakos'u,

Onun sonsuzluğa nasıl göçtüğünü... – Savaşta

Başından geçen her kanlı çarpışmayı anlattın.

Sonra... – o görkemli diademi bana

Bir öpücük karşılığında armağan ettin;

Mum ışığında uzun uzun inceledim onu. – Elin

Onu göğsüme dolarken,

Tıpkı bir kemer gibi taktım onu.

AMPHİTRYON

(Kendi kendine.)

Soruyorum, daha çok hissedebilir mi insan kalbine

saplanan hançeri?

ALKMENE

Sonra akşam yemeği hazırlandı,
Ne sen ne de ben yeterince ilgilendik
Önümüzdeki tabakta duran kirazkuşuyla
Ve içki şişesiyle, sen şaka ile karışık,
Aşkımın nektarıyla beslendiğini,
Bir tanrı olduğunu,
Hazdan aklına gelen her şeyi söyledin.

AMPHİTRYON

– Hazdan aklıma gelen!

ALKMENE

– Evet, aklına ne gelirse söyledin. Ama... – Ardından. –
Neden neşen kaçtı sevgilim?

AMPHİTRYON

Ardından?

ALKMENE

Kalktık
Yemekten; sonra. –

AMPHİTRYON

Sonra?

ALKMENE

Biz yemekten kalktıktan sonra. –

AMPHİTRYON

Siz yemekten kalktıktan sonra. –

ALKMENE

Gittik. –

AMPHİTRYON

Gittiniz. –

ALKMENE

Gittik. – Evet ama?

Niçin yüzün kıpkırmızı kesildi şimdi?

AMPHİTRYON

Ah kalbime saplanan bu hançer beni canımdan edecek!
Hayır, hayır, hain kadın, o ben değildim!

Dün günbatımında
Buraya Amphitryon diye gizlice gelen,
İşe yaramaz ahlâksızın biriydi.

ALKMENE

Ne kadar kötüsün!

AMPHİTRYON

Seni vefasız seni! Seni nankör seni! –
Şimdi git ve aklını başına topla, sen ki
Onurlu yaşama arzumu elimden aldın, ne aşka
Ne anılara ne mutluluğa ne ümide yer var burada,
Bundan böyle intikam ateşiyle yanmaktır niyetim.

ALKMENE

Sen de git, adi koca,
İçim kan ağlayarak ayrılıyorum senden.
İğrençti numaran beni isyan ettirecek kadar.
Eğer kalbine aşk ateşi düşmüş, bu yüzden
Başka birini sevmişsen,
Bu arzunu bana onurlu bir şekilde açarak,
Bu korkakça kurnazlıktan daha hızlı ulaşırdın hedefine.
Görüyorsun, vefa bilmeyen ruhunu boğan
Bağı çözmekte kararlı olduğumu;
Akşam olmadan henüz,
Kurtulacaksın seni zincire vuran bütün bağlarından.

AMPHİTRYON

Utanç verici, bana reva görülen
Hakaret gibi, kanayan onurumun
İsteyeceği son şeydir bu.
Ortada bir ihanet olduğu açık,
Her ne kadar melun olayın sis perdesini
Henüz kaldıramamış olsam da. Şimdi
Çağıracağım bana bu perdeyi aralayacak tanıkları.
Erkek kardeşini, komutanları,
Bütün Thebai ordusunu buraya çağırıyorum,
Onlarla beraberdim ben
Bu sabah gün doğana dek.

Ancak onlar gelince çözerim bilmeceyi,
Vay haline, diyorum, bana ihanet edenin!

SOSİAS

Efendim, acaba yapmamı – ?

AMPHITRYON

Sus, bir şey bilmek istemiyorum.
Sen burada kal ve beni bekle.

(Çıkar.)

CHARİS

Bir emriniz var mı Prenses'im?

ALKMENE

Sus, bir şey bilmek istemiyorum,
Arkamdan gelme, tamamen yalnız kalmak istiyorum.
(Çıkar.)

3. Sahne

(Charis. Sosias.)

CHARİS

Ne kavgaydı ama! O
Bir deli, şayet dün geceyi kampta
Geçirdiğini iddia edebiliyorsa. –
Prenses'in kardeşi gelince anlaşılır işin içyüzü.

SOSİAS

Bu efendim için büyük bir darbe. – Acaba
Benim başıma da gelmiş midir benzer bir durum?
Karımın ağzını arayayım biraz.

CHARİS

(Kendi kendine.)

Ne var yine? Orada utanmazca
Somurtup oturmuş, üstelik sırtını dönmüş bana.

SOSİAS

Ürperiyor ruhum doğrusu,
Hassas bir konuya değineceğim için.

Merakı bir yana bırakmak niyetim,
Sonuçta bir şey değişmez,
Ayrıntıya girilmezse fazla. –
Aman, ne olacaksa olsun, bilmem gerek bir şeyi!
Tanrı yardımcın olsun Charis!

CHARİS

Ne var? Bana yanaşmak mı niyetin,
Dönek! Ne var yine? Ben sana kırgınken,
Benimle arsızca konuşmaya mı cüret ediyorsun?

SOSİAS

Adil tanrılar adına, söyle, neyin var senin?
İnsan tekrar görüştüğünde, önce bir hoş geldin der,
Sense ortada hiçbir şey yokken kavga çıkarıyorsun.

CHARİS

Hiçbir şey yokken ne demek? Hiçbir şey nedir sana göre?
Hiçbir şey yokken ne demek? Soysuz! Ne demek?

SOSİAS

Bana göre hiçbir şey, doğrusunu söylersem,
Şiirde de nesirde de hiçbir şey demektir,
Hiçbir şey, sen de bilirsin, aşağı yukarı
Hiçbir şey kadar ya da çok az bir şeydir, anladın sen beni. –

CHARİS

Bir bilsem, elimi kolumu neyin
Bağladığını. İçimde fırtınalar kopuyor,
Zor tutuyorum kendimi gözlerini oymamak,
Öfkeli kadın neymiş sana göstermemek için.

SOSİAS

Tanrım, sen beni koru, nasıl bir öfke nöbeti bu böyle!

CHARİS

Hiçbir şey diyorsun yani, utanmadan bana
Yapma hakkını kendinde gördüğün şey hiçbir şey mi
oluyor?

SOSİAS

Ben ne yapmışım? Ne oldu?

CHARİS

Ne mi oldu? Şuna bakın hele! Şu yüz süze!
Şimdi o da bana efendisinin söylediklerini tekrarlar.
“Ben Thebai’de değildim,” der.

SOSİAS

Bu konuyla ilgili, hayatım, söyleyeceğim şu,
Hiçbir şey gizlemeyeceğim senden.
Düşüncelerimizi silip süpürecek kadar
Çok şarap içmiştik.

CHARİS

Bu numarayla benden kurtulacağını mı sanıyorsun?

SOSİAS

Hayır Charis. İnan bana. Ben alçağın tekiyim,
Şayet dün buraya gelmediysem.
Yine de olan bitenden haberim yok,
Kafam kazan gibi.

CHARİS

Dün akşam eve geldiğinde, bana neler yaptığından
Haberin yok mu yani?

SOSİAS

Kahrolayım ki yok! Hiçbir şeyden haberim yok.
Anlatsana, ben iyi bir insanım, bilirsin,
Eğer bir hatam varsa, önce ben kendime lanet okurum.

CHARİS

Soysuz! Gece yarısı olmuş,
Genç Prens ve Prenses çoktan dinlenmeye çekilmişti,
Sen Amphitryon’un dairesinde
Oyalanıp dururken, kendi dairene
Uğramadın bile, sonunda
Karın harekete geçti,
Seni aramak için, ne buldu peki?
Nerede buldum seni, seni sorumsuz seni?
Bir şiltenin üzerine boylu boyunca uzanmıştın.
Kendi evindeymişsin gibi.

İnce ince şikâyet edince ben,
“Bu efendim Amphytryon’un emri,” dedin,
Sabah erken saatte ayrılacağı için Thebai’dan,
Uykuya dalıp yola çıkma saatini kaçırmamalıymışsın.
Buna benzer bir sürü palavra.
Ağzından tek bir tatlı söz çıkmadı.
O sırada sevgiyle sana doğru eğildiğimde,
Bir öpücük için, alçak, yüzünü
Duvara dönüp “Bırak uyuyayım,” dedin.

SOSİAS

Uslu, ihtiyar, dürüst Sosias!

CHARİS

Ne?

Bir de övünüyorsun kendinle galiba? Övünüyorsun?

SOSİAS

Hayatım, kötü niyetime yorma bunu.
Yabanturbu yemiştin Charis,
Haklı olarak nefesimi kaçırdım senden.

CHARİS

Bak sen! Fark etmezdim bile,
Biz de öğle yemeğinde yabanturbu yemiştik.

SOSİAS

Hayatım. Bunu bilmiyordum. Demek fark
etmeyecekmişsin.

CHARİS

Bu numaralarla sıyrılamazsın işin içinden.
Er ya da geç, maruz kaldığım
Aşağılanmanın intikamı alınacak.
Burada gün doğarken duyduklarıma
İçerledim, hazmedemedim,
Bana tanıdığın özgürlüğü, sana karşı
Kullanacak kadar dürüst ve şerefliyim ben.

SOSİAS

Hangi özgürlüğü tanıdım ki ben sana?

CHARİS

Aklın tamamen başındayken söyledin,
Kafanı süsleyecek boynuzlara aldırış etmeyeceğini,
Hatta yolda yanıma sokulan senin de bildiğin
O Thebaili ile gönül eğlendirirsem,
Çok mutlu olacağını.
İşte sevgilim, arzun gerçekleşecek.

SOSİAS

Bunu sana bir eşek söylemiş olmalı, ben değil.
Şakanın sırası değil. Söylediklerini kabul etmiyorum.
Bu oyunda senin rolün akıllı olmak.

CHARİS

Bilmem artık kendime hâkim olabilir miyim?

SOSİAS

Sus şimdi, Alkmene geliyor, Prenses'imiz.

4. Sahne

(Alkmene. Öncekiler.)

ALKMENE

Charis!
Nedir bu talihsiz başıma gelenler?
Bana ne oluyor, söyle? Şu mücevhere bir baksana.

CHARİS

Bu nasıl bir mücevher böyle, Prenses'im?

ALKMENE

Labdakos'un diademi bu,
Amphitryon'un göz kamaştıran değerli armağanı,
Üzerine de onun adının başharfi kazınmış.

CHARİS

Bu? Bu Labdakos'un diademi mi?
Bunda Amphitryon'un adından iz yok ama.

ALKMENE

Uğursuz, aklını mı kaçırdın sen!
Herkesçe anlaşılacak şekilde, büyük harfle
Altınla yazılı bir A değil mi şuradaki?

CHARİS

Kesinlikle değil, sevgili Prenses'im. Nasıl bir yanılğı bu?
Buradaki başka bir adın başharfi.
Buradaki bir J.

ALKMENE

Bir J mi?

CHARİS

Kesinlikle bir J.

ALKMENE

Öyleyse vay halime! Vay halime! Mahvoldum ben.

CHARİS

Sizi bu kadar üzen nedir, anlatın bana?

ALKMENE

Açıklanması zor bir durumu sana anlatmak için,
Gerekli sözleri nereden bulayım, sevgili Charis?
Üzgün halde tekrar odama döndüğümde,
Düşte miyim gerçekte mi bilmiyordum,
O çılgınca iddiaya göre
Meğer bir başkasıymış karşıma çıkan;
Büyük bir kederle derin düşüncelere daldığımda,
Amphitryon'un, onun son sözü,
Kardeşimi göreceğini söylemek oldu, bir düşünsene!
Aleyhime tanıklık etsin diye;
Şimdi kendime, "Yanılan ben miyim?" diye soruyorum.
İkimizden biri yanılıyor olmalı;
Aslında o da ben de kötülük nedir bilmeyiz;
Yaptığı akıl almaz o şakanın ne anlama geldiğini şimdi
Düşünüyorum da, sen hiç böyle bir şey duydun mu?
Bana âşık olan Amphitryon,
Kocam olan Amphitryon'u kötüledi bana,

Şu an ürperti ve korku sardı her yanı
Tüm duyularım vefasızca ihanet ediyor bana, –
Ey sevgili! Elimdeki şu mücevher,
Eşsiz, paha biçilemez, değerli ganimet,
Kuşkuya yer bırakmayacak bir kanıt benim için.
Şu an onu tutarken, sevdiğim yalancının
Foyasını ortaya çıkaran başharfine
Arzulu dudaklarımı değdireceğim:
Ama o ne, gördüğüm başka bir harf,
Yıldırım çarpmış gibi şaşkınım. – Bir J harfi!

CHARİS

Korkunç! Yanılmış olmayasınız?

ALKMENE

Ben mi yanıldım?!

CHARİS

Şu harf konusunda diyorum.

ALKMENE

Anladım, harf konusunda. – Büyük olasılıkla öyle.

CHARİS

Yani – ?

ALKMENE

Ne demek yani – ?

CHARİS

Sakin olun.

Her şey yoluna girecektir.

ALKMENE

Ah Charis! – Keşke yanılmış olsam!

Çocukluğumdan beri tanıdığım,

Bana Alkmene olduğumu söyleyen

İçimdeki en derin duygu,

Keşke bana bir Part ya da bir Pers'sin dese.

Bu el benim elim mi? Bu göğüs benim göğsüm mü?

Aynaya yansıyan bu suret benim mi?

Keşke bana yabancı olsa! Gözümü

Kör etsen, onu duyarım; kulağımı sağır etsen, onu
hissederim;
Duygularımdan etsen beni, onu nefes diye içime çekerim;
Etsen beni gözümünden, kulağımdan, duygularımdan,
burnumdan,
Bütün duyularımdan, bir tek kalbim kalsa bana:
Vermiş olursun elime, gerekli çanı,
Nerede olursa olsun bulurum onu.

CHARİS

Kesinlikle! Bundan hiç kuşku duyar mıyım, Prenses'im?
Böyle bir durumda nasıl yanılabilir bir kadın?
Bir elbise, bir ev gerecini karıştırabilir insan,
Ama bir koca karanlıkta bile tanınır.
Ayrıca hepimiz onu görmedik mi?
O geldiğinde tüm saray erkânı
Kapıda karşılamadı mı onu sevinçle?
Henüz hava kararmamıştı, buradaki yüzlerce insanın
Gözü kör mü olmuştu yani?

ALKMENE

Bir de bu alakasız harf!
Aklı başında birinin karıştırmayacağı,
Böylesine yabancı bir harf, acaba niçin
İlk bakışta dikkatimi çekmedi?
Eğer ben bu iki adı, çok sevgili Charis,
Ayırt edemiyorsam, söyle, bu isimlerin
Birbirine çok benzeyen
İki komutana ait olması mümkün mü?

CHARİS

Umarım kendinizden eminsinizdir Prenses'im – ?

ALKMENE

Hem de kalbimim temizliği kadar! Masumiyetim kadar!
Onu bugünkü kadar yakışıklı görmedim hiç dersem,
Heyecanımı yanlış anlama.
Kendisini sureti sanabilirdim,

Aslına sadık ve tanrısal bir boyut kazandırılmış,
Sanatçı elinden çıkma bir tablo gibi.
Bilmiyorum neden, o karşımdayken sanki rüyadaydım,
Tarifi imkânsız bir duygu o ana kadar,
Hiç duyumsamadığım bir mutlulukla kapladı benliğimi,
Etrafında bir hale varmışçasına ışık saçarak dün
Pharissa'nın yüce muzafferiyana yanıma geldi.
Oydu, Amphitryon, tanrıların oğlu!
Benim gözümde tanrılar katına çıkmış biri gibiydi,
Keşke sorsaydım ona, benim için mi
Yıldızlardan yeryüzüne indin diye.

CHARIS

Hayal görüyorsunuz Prenses'im, aşka dair hayaller.

ALKMENE

Ah içime kuşku tohumlarını serpen o şaka, Charis
O devamlı olarak kendisiyle Amphitryon arasında
Bir fark gözetmemi istedi benden.
Kendimi verdiğim erkek o muydu?
Niçin kendisinden devamlı sevgili diye,
Gönlümü çelen bir hırsız diye söz etti? Yazıklar olsun
bana,

Kocamın ağzından çıkmayan o şakaya
Düşüncesizce güldüğüm için.

CHARIS

Anlık bir kuşkuyla canınızı sıkmayın.
Amphitryon'un kendisi değil miydi harfi teşhis eden,
Siz ona bugün diademi gösterdiğinizde?
Bu işte bir yanlışlık olduğu açık, sevgili Prenses'im.
Eğer o yabancıya ait adın başharfi onu şaşırtmadıysa,
Bu, mücevhere özgü bir şey olabilir.
Dün hayaldi bizi körleştiren,
Oysa bugün her şey olması gerektiği gibi.

ALKMENE

Öylesine bakıp geçmişse,

Şimdi bütün komutanlarla birlikte dönüp gelirse,
Evin eşğine bile adımını atmadığına dair
İddiasını çılgınca tekrarlayıp durursa!
Tüm kanıtlar elimden alınmakla kalmaz,
Bu mücevher aleyhime bir kanıt olur ancak.
Şaşkın ben ona ne diyebilirim?
Acı ve yıkımdan kurtulayım diye nereye giderim,
Erkeklere özgü bir kuşkuyla sınanmışsa?
İtiraf etmem gerekmez mi o harfin,
Amphitryon'un başharfi olmadığını?
İtiraf etmeyeyim mi, başka bir isme ait başharfi taşıyan
O armağanın ondan gelemeyeceğini?
Evet, sunakta hemen yemin edeyim,
Mücevheri bana dün bizzat kendisinin verdiği.
Acaba emin miyim, söyle, ben de dün
Buradaki şu kanıtı ondan aldığımdan?

CHARİS

Toparlanın. Kendisi burada. Şimdi mesele açıklığa
kavuşur.

5. Sahne

(Jupiter. Öncekiler.)

ALKMENE

Efendim ve kocam benim! İzin ver,
Önünde diz çöküp bu mücevheri eline vereyim.
Yaşamımı sadakatle sana armağan ediyorum,
İyice bak bu değerli taş, bana verdiysen onu
Üzerinde bir başka adın başharfiyle,
Onu hazla öper, onun için gözyaşı dökerim;
Hayır, ben vermedim diyorsan, inkâr ediyorsan,
Yadıyorsan onu bana verdiğini, yazgım ölüm olsun,
Yaşadığım rezaleti sonsuz gece toprağa gömsün.

JUPITER

Benim güzel karıcığım! Değerli taşı alacağım,
Senin gibi bir değer önümde küçük düşmesin diye.
Ayağa kalk. Ne istiyorsun? Toparla kendini.

ALKMENE

İncitti seni benim iyi niyetli sözlerim,
O an hem masum hem güçlüydüm kendimce.
Ancak tanımadığım şu harfi gördüğümünden beri,
Güvenim kalmadı içimden gelen sese:
Bir de senin ağzından çıkan sözler doğrularsa bunu,
İnanacağım – bir başkasının – bana görüldüğüne.

JUPITER

Yüce karıcığım! Öyle utandırıyorsun ki beni.
Nasıl bir yalan dudaklarından dökülen böyle?
Nasıl karşına çıkabilir bir başkası?
Kim yaklaşır sana, ey sen, ruhunda
Hep tek bir suretin ve onun hatlarının bulunduğu sen?
Seni, ey azize, her buluşmada koruyan
Taktığın elmaslı kemerdur.
Buyur ettiğin o şanslı erkek
Yanından ayrılırken bile masum ve temizsin hep,
Sana yaklaşan yalnızca Amphitryon'dur.

ALKMENE

Ey sevgili kocacığım! Söyleyebilir misin bana iyi yüreklilikle,
Sen miydin o, yoksa başkası mı? Ne olur konuş! O sendin!

JUPITER

Bendim. Kim olursa olsun. Sakin ol artık. – Sakin!
Gördüğün, hissettiğin, düşündüğün, duyumsadığın
ne varsa,
Hepsi bendim: Benden başka kim olabilir sevgilim?
Kapının eşiğine adım atan her kim olursa olsun,
Her defasında sen benimleydin sevgilim,
O kişiye bahsettiğin her lütuf için
Sana borçlu kalan benim, teşekkürler sana.

ALKMENE

Hayır, Amphytryon'um, bu konuda yanılıyorsun.
Şimdi sana sonsuza dek elveda diyorum, sevgilim,
Buna hazırım ben.

JUPITER

Alkmene!

ALKMENE

Elveda! Elveda!

JUPITER

Aklından ne geçiyor?

ALKMENE

Git, git, git! –

JUPITER

Gözümün nuru!

ALKMENE

Git diyorum.

JUPITER

Dinle beni.

ALKMENE

Ne bir şey dinlemek ne de yaşamak istiyorum,
Artık masum değilse kalbim.

JUPITER

Taparcasına sevdiğim kadın, ne diyorsun sen orada öyle?
Ey azize, ne suç işlemiş olabilirsin sen?
Sana dün görünen bir şeytan olsa,
Günah çamurunu üstüne püskürtmüş olsa,
Cehennemin derinliklerinden,
Süremez karımın kalbindeki masumiyete
Tek bir leke bile! Nasıl bir çılgınlık bu!

ALKMENE

Alçakça aldatılan ben!

JUPITER

Oydu

Aldatılan, tanrıçam! Onu

Yanılttı kötü oyunu, seni değil,
Senin şaşmaz duygularını değil,
Kollarında senin olduğunu zannederken,
Amphitryon'un sevgili göğsüne yaslanmıştın sen, o
Senin öpücüklerini düşlerken, dudakların
Amphitryon'unkilerle buluşmuştu çoktan.
Onun kalbine saplanmış bir ok var, inan bana,
Bütün tanrılar bir araya gelse bile,
Yetmez güçleri onu aşkla yanan kalpten söküp çıkarmaya.

ALKMENE

Keşke Zeus onu dizimin dibine indirse!
Ey Tanrım! Ayrılmamız gerekiyor sonsuza dek.

JUPITER

Kalbinde bugüne dek benim için yanan aşkın
Hepsinden daha sıkı bağladı beni sana
Ona verdiği öpücük.
Günlerin uçarcasına geçen saatlerinden
Dünküleri, inan bana, çok sevgili karıcığım, bir alakarganın
Havadan yere süzülüşü gibi kolayca yaşanmamış
kılabilsem,
Bunu ne Olympos mutluluğu,
Ne de Zeus'un ölümsüz yaşamı için yapmak isterim.

ALKMENE

Bense on kez ölmek isterim.
Git! Bir daha görmeyeceksin beni evinde.
Hiçbir kadına göstermeyeceksin beni artık Helen ülkesinde.

JUPITER

Tüm Olympos tanrıları adına,
Alkmene! – O nasıl söz? Seni tanrıların
Işık saçan dünyasına götüreceğim.
Ben Zeus olsam, sen oraya vardığında,
Ölümsüz Hera karşında ayağa kalkar,
Amansız Artemis sana hoş geldin derdi.

ALKMENE

Git, iyiliğinle eziyorsun beni. Bırak kaçayım.

JUPITER

Alkmene!

ALKMENE

Bırak beni.

JUPITER

Ruhumun eşi!

ALKMENE

Amphitryon, dinle sözlerimi! Şimdi gidiyorum ben.

JUPITER

Benim kucağımdan uzak durabileceğini mi sanıyorsun?

ALKMENE

Amphitryon, isteğim bu, bırak beni.

JUPITER

Uzak ülkelere kaçsan da,
O iğrenç çöllere gitsen de,
Deniz kıyısına kadar gelirim peşinden,
Sana yetişir, seni öper, ağlarım,
Seni kollarıma alır, zaferle
Yatağıma geri getiririm seni.

ALKMENE

Peki, madem öyle diyorsun, yemin ediyorum sana,
Sesleniyorum, ne kadar tanrı varsa hepsine,
Yalan yere yemin edenleri cezalandıran korkunç

öç tanrıçalarına:

Nefes aldıkça şu göğüs, isterim senin yatağındansa
Mezarıma yakın olmayı.

JUPITER

Tanrıya özgü gücümle parça parça ediyorum yemini
Ve her bir parçayı fırlatıyorum havaya.
Bir ölümlü değildi aslında sana görünen,
Şimşek tanrısı Zeus'un ta kendisiydi sana gelen.

ALKMENE

Kim?

JUPITER

Jupiter.

ALKMENE

Kim dedin, ey çılgın?

JUPITER

O, Jupiter'di diyorum.

ALKMENE

O Jupiter miydi yani?

Bu ne cesaret, ey sefil – ?

JUPITER

Jupiter'di diyorum,

Yineliyorum. Ondan başkası değildi,

Dün gece sana görünen.

ALKMENE

Suçluyorsun, cüret ediyorsun, ey tanrıtanımaz,

Olymposluları günah işlemekle?

JUPITER

Ben miyim Olymposluları günah işlemekle suçlayan?

Ey düşüncesiz, duymayayım bir daha,

Ağzından çıktığını böyle bir sözün.

ALKMENE

Hangi söz? Günahı mı kastediyorsun?

JUPITER

Sus diyorum, emrediyorum susmanı.

ALKMENE

Ey umarsız insan!

JUPITER

Senin için şan ve şerefın bir anlamı olmayabilir

Ölümsüzlük mertebesine ulaşabilmek için,

Ama benim için önemli: Sen beni buna layık görüyorsun.

Sen Kallisto'yu, görkemli

Europa'yı, Leda'yı kıskanmasan da,

İşte ben söylüyorum, Tyndareos'a⁶ özendiğimi,

6 Yunan mitolojisinde Leda ile evlenen, Aphrodite tarafından lanetlenen Sparta kralı. Tanrıça'nın laneti kralın kızlarının iki kez evlenmesiydi, bu kızlardan biri de Helen'dir. (ç.n.)

Tyndareosoğulları gibi oğullarımın olmasını istediğimi.

ALKMENE

Kallisto'yu kıskanmak mı? Europa'yı?

Helen'in yüceltilmiş kadınlarını?

Jupiter'in seçilmiş kadınlarını?

Sonsuz gökyüzünün sakinlerini?

JUPITER

Evet. Neden kıskanacaksın ki onları? Sen ki

Bir ölümlünün, senin ayaklarına kapandığını görmüş,

Böylesi bir övgüye doymuşsun!

ALKMENE

Ne anlaşılmaz sözler bunlar!

Düşüncesi bile geçse kafamdan,

Böyle bir ihtişam karşısında geçmez miydim

kendimden?

Eğer gelen o olsaydı, yaşam

Sevinciyle dolup taşmaz mıydı yüreğim?

Böyle bir lütfâ layık mıyım ben? Ben, günahkâr ben?

JUPITER

Böyle bir lütfâ layık mısın, değil misin?

Sana düşen bunu bilmek değil, onun sana

Layık gördüğünü kabullenmek.

Ey gelecekten habersiz sen, insan kalbini bilen

Ona üstünlük mü taslıyorsun?

ALKMENE

Tamam Amphitryon, tamam. Seni anlıyorum,

Yüce gönüllülüğün gözlerimi yaşartıyor,

Bu sözleri endişelerimi gidermek için

Söylüyorsun, biliyorum. – Ama ruhumu

Yeniden hüznü düşünceler kapladı.

Git sen, benim tatlı sevgilim, git, benim her şeyim,

Kendine başka bir kadın bul ve mutlu ol,

Bırak da ömrümün geri kalanını ağlamakla geçireyim,

Seni mutlu edemedim diye.

JUPITER

Değerli karıcığım! Nasıl duygulandırıyorsun beni bir
bilsen?

Ellerinle tuttuğun değerli taşa baksana.

ALKMENE

Ey siz göksel varlıklar, aklımı koruyun benim!

JUPITER

Bu onun adı değil mi? Dün üzerinde benimki
yazmıyor muydu?

Burada görünen şey mucize değil mi?

Bugün elimde değil miydi,

Hâlâ mühürlü muhafazada kilitli duran diadem?

Sana vermek için mücevheri, açtığımda kutuyu,

Fark etmedim mi sence kadife zemindeki boşluğu?

Görmedim mi onun artık göğsünde parladığını?

ALKMENE

Böyle mi algılamalıyım bunu? Jupiter mi?

Tanrıların tanrısı, insanların babası mı?

JUPITER

Kim senin anlık sezgilerinin

Hassas terazisiyle böyle oynamış olabilir?

Kim senin kadın ruhunu böylesine yanıltabilir,

Etrafında olanları her yönüyle hisseden,

Göğsünde soluğunla çağlayıp çınlayan

Kariyon misali ruhunu?

ALKMENE

Onun ta kendisi! O!

JUPITER

Ancak her şeye kadir olanlar

O yabancının cesaretiyle seni görmeye gelebilir,

Rakibin böylesi coşkulandırır beni!

Her Şeyi Bilenler senin kalbine giden yolu bulursa,

Her Yerde Olanlar sana yaklaşırsa,

Mutlu olurum ben.

Ayrıca onların Amphitryon olması, sevgilim,
Onun adını ve suretini çalması gerekmez mi,
Eğer sen onlarla beraber olacaksan?

ALKMENE

Evet, öyle.

(*Onu öper.*)

JUPITER

Ey göksel varlık!

ALKMENE

Öyle mutluyum ki! Ah nasıl memnunum,
Nasıl memnunum mutlu olmaktan! Memnun olacağım,
Jupiter'in bana verdiği acıları çekmekten,
Yeter ki aramız iyi olsun!

JUPITER

Ne düşündüğümü söyleyeyim mi sana?

ALKMENE

Söyle!

JUPITER

Anlayalım diye gökten vahiy inmeyecekse de,
Ben öyle düşünmeye meyilliyim.

ALKMENE

Yani? Başka? Beni korkutuyorsun. –

JUPITER

Nasıl? Onu

Öfkelendirmek – seni korkutmaz mı?

ALKMENE

Onu mu? Ben mi? Öfkelendirmişim?

JUPITER

Onun varlığına inanıyor musun?

Dünyayı, onun büyük eserini algılıyor musun?

Suskun çalılıkların arasından alçalan

Akşam kızılığının pırlıltısında görüyor musun onu?

Akarsuların çağıltısında işitiyor musun?

İçi içine sığmayan bülbülün ötüşünde?

Boşuna mı gökyüzüne yükselen dağın,
Kayalardan dökülen çağlayanların,
Onu sana müjdelemesi?
Güneş kendi mabedinde zirveye çıkıp ışıklarını
yayarken

Ve nabızlar sevinçle atarken,
Bütün canlılar ona övgüler düzerken,
Sen içindeki kuyuya inip,
Kendi putuna tapmıyor musun?

ALKMENE

Korkunçsun! Ne diyorsun sen? Mümkün mü
Benden daha inançla ve daha masumca ona inanmak?
Tek bir gün bile var mı, sunağında
Yaşadığım hayat için ona şükran sunmamış,
Senin için de ey sevgili, diz çökmemiş olayım?
Daha geçenlerde, yıldızlı bir gecede, yüzümü öne eğip
Huşu içinde onun önünde diz çökmedim mi,
Duygularımın girdabından çıkan kurban buharı kadar
Ateşli dualarımı gökyüzüne göndererek?

JUPITER

Neden yüzünü eğerek diz çöktün ki? – Şimşegin
Aydınlatığı surette gördüğün hatlar
Yakından tanıdığın birine ait değil miydi?

ALKMENE

İnanmıyorum! Ürpertiyorsun beni! Nereden biliyorsun
bunu?

JUPITER

Onun sunağında kime dua ediyorsun?
Bulutların üzerindeki mi o sence?
Sınırlı görüşünle onu kavrayabiliyor musun?
Yuvasına alışkın duyguların,
Böyle bir uçuş için kanatlanacak cesarete sahip mi?
Önünde diz çöktüğün aslında
Her seferinde, sevgilin Amphitryon değil mi?

ALKMENE

Ah, ben zavallının biriyim, nasıl da kafamı karıştırıyorsun.
İnsan kasten yapmadığı bir şeyden dolayı suçlu olabilir mi?
Beyaz mermer duvara mı dönüp dua edeyim?
Tanrı'yı düşünebilmem için yüz hatları belirmeli
kafamda.

JUPITER

Bak işte gördün mü? Ben de bunu söylemiyor muyum?
Böyle
Bir tapınmanın onu kıracağını düşünmüyor musun?
Acaba o

Vazgeçer mi senin güzel kalbinden? İstemez mi
Senin ona yürekten tapınmanı?

ALKMENE

Ah, elbette ister. Var mı bir yerde bir günahkâr ki,
Onun kendilerine duyduğu sevgiden tanrılar hoşlanmasın.

JUPITER

Kuşkusuz, evet! Yeryüzüne iner inmez sana gelmesi,
Yalnızca sen onu düşünmek zorunda kal diyedir,
Unutan senden öcünü almak için.

ALKMENE

Korkunç!

JUPITER

Hiçbir şeyden korkma. Hak ettiğinden daha çok
Ceza vermez sana o. Ama gelecekte hep
Yalnızca onu, anlıyor musun, o gece sana görüneni,
Düşüneceksin onun sunağında, beni değil.

ALKMENE

Pekâlâ! Sana tanrılar adına yemin ediyorum! Biliyorum
Onun görünümüne dair her ayrıntıyı,
Onu karıştırmam artık seninle.

JUPITER

Karıştırma. Yoksa onun tekrar gelme riskini göze alırsın.
Diademe yazılan başharfe baktıkça,

Tüm kalbinle onu gözünün önüne getireceksin;
Tek tek anımsayacaksın onunla geçen her ânı;
Anımsayacaksın, iplik eğirirken, o ölümsüz karşına
Çıktığında şaşkınlıktan nasıl titrediğini;
Değiştirdiği mücevheri
Ondan nasıl aldığını; onu takarken
Sana kimin yardım ettiğini ve
Kirazkuşunun olduğu sahneyi. O an kocan araya girerse,
Tatlı dille iste ondan,
Seni bir saat kadar yalnız bırakmasını.

ALKMENE

Tamam, tamam. Benden yana için rahat olsun.
Her sabah gündeğümünde
Seni hiç düşünmeyeceğim bundan böyle.
Sonrasında hemen unutacağım Jupiter'i.

JUPITER

Bunca olumlu gelişmeden sonra heyecanla,
Sonsuza dek bulutları yerinden oynatan o,
Tüm ihtişamıyla şimdi çıksa karşına,
Sevgilim! Söyle, kendine nasıl hâkim olursun?

ALKMENE

Ah, o muazzam an! Keşke
Onu hep yalnızca sunakta düşünseydim,
Sana o kadar çok benziyordu ki.

JUPITER

Onun ölümsüz suretini görmedin henüz,
Alkmene. Ah, onun karşısında kalbin
Mutluluk denizinde boğulacak.
Ona beslediğin duygular, sana kor alevi,
Amphitryon'a beslediklerinse buz gibi gelecek.
Evet, o şimdi senin ruhuna dokunup,
Sonra buradan ayrılıp Olympos'un yolunu tutarsa,
İnanılmaz olan başına gelir,
Peşinden gidemediğin için gözyaşı dökersin.

ALKMENE

Hayır, hayır, inanmam buna, Amphitryon.
Bir gün öncesine dönebilmeyi,
Ve tüm tanrıların ve kahramanların gözü önünde
Kendimi odama kilitleyebilmeyi,
Öyle isterim ki! –

JUPITER

Gerçekten mi? Yapar mısın bunu?

ALKMENE

Hem de tüm kalbimle.

JUPITER

(Kendi kendine.)

Beni buraya sürükleyen hayallere lanet olsun!

ALKMENE

Neyin var? Kızgın mısın? Seni kırdım mı yoksa, sevgilim?

JUPITER

Sen onun, inançlı yavrum benim,
O muhteşem varlığını güzelleştirmek istemez miydin?
Onun dünya düzenini kuran tanrısal başı,
Yaslanıp dinlensin diye göğsünü aradığında,
Esirger miydin sen bunu ondan? Ah Alkmene!
Aşk yoksa Olympos bile ıssız.
İnsanların diz çöküp dua etmesi ne kazandırır,
Özlemle yanıp tutuşan o kalbe?
Onun arzusu sevginin hayalini kurmak değil, sevmek.
Sonsuz sisin içinde,
Bir ruhta yansımasını görmek,
Sevinç gözyaşında ışık saçmak.
Sevgilim, bak! Bu kadar çok mutluluğu o,
Yeryüzü ve gökyüzü arasına sonsuzca yağıdırıyor;
Senin yazgın buysa eğer,
Milyonlarca canlının yaratılış yüzünden
Duyduğu şükran borcunu
Tek bir gülümsemeyle ödemekse,

Sen kendini ona – ah! Düşünemiyorum bile
Bırak hiç aklıma getirmeyeyim bunu – bırak. –

ALKMENE

Benden uzak olsun,
Tanrıların yüce emrine karşı çıkmak.
Böylesi kutsal bir görev için ben seçildiysem.
Beni yaratan bana hükmeder,
Ama... –

JUPITER

Evet – ?

ALKMENE

Bana kalsa – ?

JUPITER

Sana kalsa – ?

ALKMENE

Tercihime göre, saygım onun,
Sevgimse senin olurdu Amphitryon.

JUPITER

Diyelim ki ben senin tanrınım – ?

ALKMENE

Diyelim ki, – Nasıl yani,
Benim? Diyelim ki sen benim tanrımsın... – Bilmem,
Önünde diz mi çökmeliyim?
Çökmesem olur mu? Sen benim tanrım mısın?

Sen benim tanrım mısın?

JUPITER

Karar ver. Ben Amphitryon'um.

ALKMENE

Amphitryon. –

JUPITER

Amphitryon, evet, senin Amphitryon'un.
Ama ben, diye soruyorum, senin için o tanrı olsam,
Aşkınla Olympos'tan insem aşağıya;
Ne yapardın o zaman?

ALKMENE

Benim için, sevgilim, o tanrı olsan – evet,
O zaman benim Amphitryon’umun nerede olduğunu
bilmezdim,
Sen nereye gidersen git, arkandan gelirdim,
Tıpkı Eurydike gibi, ölümler ülkesine gitsen bile.

JUPITER

Amphitryon’un nerede olduğunu bilmiyorsun diyelim.
Ya da Amphitryon şimdi karşına çıksa?

ALKMENE

Amphitryon karşıma – ah ah, beni üzüyorsun.
Şu an kollarımdaysa Amphitryon,
Nasıl karşıma çıkabilir dersin?

JUPITER

Yine de tanrıdır belki kollarınla sardığın,
Sadece onu Amphitryon sanıyorsundur.
Duyguların niçin şaşırtıyor seni?
Tanrı olarak, burada seni kollarıma almışsam,
Ve bu esnada Amphitryon çıkıp gelmişse,
Kalbinden ne geçerdi acaba?

ALKMENE

Sen, tanrı olarak, burada bana sarılmış olsan
Ve o an Amphitryon çıkıp gelse,
Evet – o zaman üzülürdüm herhalde, o zaman
Onun benim için tanrı olarak kalmasını, seninse
Benim için, tıpkı senin gibi Amphitryon olarak kalmanı
isterdim.

JUPITER

Tatlım benim, taparcasına sevilen varlık!
Kendimi öyle mutlu, öyle talihli sayıyorum ki!
Her yönden mükemmel,
Bir uyumun sonucu
Sonsuza dek avcumun içinde!

ALKMENE

Amphitryon!

JUPITER

Sakin ol, sakın, sakın!
Senin için her şey zaferle sonuçlanacak.
Tanrı senin karşına çıkmak için sabırsızlanıyor,
Yıldız kümesinin dansı sessiz geceyi
Delip geçmeden önce
Bilecek kalbin kimin için kor gibi yandığını. –
Sosias!

SOSİAS

Efendimiz!

JUPITER

Haydi davran, sadık hizmetkârım,
Davran ki bugün kutsansın!
Alkmene benimle aşkını vererek uzlaştı:
Ve sen, şimdi git ve şenlik yapılacağını duyur
Kampta göreceğin konuklara.
(İkisi çıkar.)

6. Sahne

(Charis. Sosias.)

CHARİS

(Kendi kendine.)

Ne duydu sen orada, bahtsız kadın?
Olymposlu tanrılar mıymış gelen?
Burada kendini bana Sosias diye tanıtan,
Ölümsüzlerden biri miymiş,
Apollon, Hermes ya da Ganymedes miymiş?

SOSİAS

(Kendi kendine.)

Şimşek tanrısı! Zeus'muş gelen.

CHARİS

(Kendi kendine.)

Yazıklar olsun sana, yaptıklarından utanmalısın.

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Dostum, hizmeti hiç fena değildi.

İşini hakkıyla yapan ve

Efendisi için panter gibi dövüşen biriydi.

CHARİS

(*Kendi kendine.*)

Yanılmadığımı söyleyecek biri çıksa. Onu sinayayım.

(*Yüksek sesle.*)

Gel barışalım biz de, Sosias.

SOSİAS

Başka zaman. Şimdi sırası değil.

CHARİS

Nereye gidiyorsun?

SOSİAS

Komutanları çağırmaya.

CHARİS

Müsaade et önce bir şey söyleyeyim, kocacığım.

SOSİAS

Kocacığın? – Elbette, memnuniyetle.

CHARİS

Duydun mu,

Günbatımında dün Prenses'im ve

Onun sadık hizmetkârı için,

Olympos'tan iki büyük tanrının yeryüzüne indiğini,

Bulutların tanrısının burada olduğunu,

İhtişamlı Phobos'un⁷ da ona eşlik ettiğini?

SOSİAS

Evet, eğer doğruysa tabii. Maalesef duydum bunu,

Charis.

Böyle evlilikleri oldum bittim sevmem ben.

CHARİS

Sevmez misin? Niyeymiş? Bilmem ki. –

7 Yunan mitolojisinde korku tanrısıdır. (ç.n.)

SOSİAS

Hımm! Sana gerçeği söyleyecek olursam,
Atla eşeğin evliliği gibi bir şey.

CHARİS

Atla eşek!
Bir tanrıyla bir prenses!
(*Kendi kendine.*)

Bunun
Olympos'tan gelmediği kesin.
(*Yüksek sesle.*)

Hoşuna gidiyor
Basit hizmetçinle alay etmek.
Bize nasip olan böyle mükemmel bir şey,
Şimdiye dek ne duyulmuş ne görülmüş Thebai'de.

SOSİAS

Bence bu kötü bir şey.
Her iki omzumda ısıldayan
Şu lanet zafer nişanlarındansa
Aşırıya kaçmayan bir rezaleti yeğlerim. –
Acelem var benim.

CHARİS

Evet, demek istediğim... –
Kimin aklına gelirdi, böylesi konuklarla beraberlik?
Kim inanırdı ölümsüzlerden ikisinin
Sıradan insan bedenine büründüğüne.
Elbet bizim de iyi taraflarımız vardır,
Fark edilmeden içimizde saklı kalan,
Dışımızdan çok yüreğimize yansıyan.

SOSİAS

Demek öyle, faydalanabilsem keşke yüreğindeki kilerden,
Charis.

Çünkü sen bana karşı şefkatlisin,
Vahşi bir kedi kadar ancak. Toparla kendini.

CHARİS

Bilmem, az önce canını mı sıktım?

Fazla mı geldi sana – ?

SOSİAS

Sıkmadın mı canımı?

Eğer sen bu sabah

Bir kadının yiyeceği en okkalı dayağı

Hak etmediysen, ben de serserinin biriyim.

CHARİS

Anlamadım. – Ne oldu şimdi?

SOSİAS

Ne mi oldu?

Alık alık bak sen! Geçenlerde

Kapı dışarı ettiğim Thebaili o alçağı

Gidip bulacağını söylemedin mi sen?

Sana bir çift boynuz takacağım demedin mi?

Utanmadan beni aldatacağını söylemedin mi?

CHARİS

Aman, şakaydı o be! Kesinlikle şakaydı!

SOSİAS

Evet ya, şakaydı! Bir daha

Aynı şakayı yaparsan, şeytan canımı alsın,

Patlatırım sana adamakıllı bir tokat. –

CHARİS

Aman tanrım! Nedir bu başıma gelenler?

SOSİAS

Pis kadın!

CHARİS

Öyle öfkeli öfkeli bakma bana!

Kırık kalbimin paramparça olduğunu hissediyorum!

SOSİAS

Yazıklar olsun sana, utan, utan, kâfir seni!

Kutsal evlilik sorumluluklarınla alay etmek ha!

Çekil git başımdan, böyle bir günaha girme bir daha,

Sana tavsiyem bu – ayrıca geri döndüğümde,
Top lahanayla kızarmış sucuk yemek isterim.

CHARİS

Ne istersen! Niye hâlâ kararsızım?

Niye hâlâ tereddüt içindeyim? Bu o değil mi?

Bu o değil mi?

SOSİAS

Ben o muyum?

CHARİS

Gör önünde diz çöktüğümü.

SOSİAS

Neyin var senin?

CHARİS

Pişmanlık içinde küçük düştüğümü gör.

SOSİAS

Aklını kaçırmışsın sen.

CHARİS

Ah, sen osun! Sen osun!

SOSİAS

Kimim ben?

CHARİS

Ah, neden inkâr ediyorsun?

SOSİAS

Bugün herkes zırdeli.

CHARİS

Görmüyor muyum senin

Öfke saçan gözlerindeki ışıltıdan,

Hedefi okla uzaktan vuran Apollon olduğunu?

SOSİAS

Ben? Apollon? Şeytan mısın, nesin? Biri

Çıkıp beni köpek, diğeri tanrı yapıyor – ?

Ben herkesin tanıdığı yaşlı budala

Sosias'ım oysa!

(Çıkar.)

CHARİS

Sosias mı? Ne? Yakından tanıdığım
Yaşlı budala Sosias mısın sen?
Seni serseri seni, bunu öğrendiğim iyi oldu,
Sen bugün kızarmış suçuğu zor bulursun.
(Çıkar.)

III. Perde

1. Sahne

AMPHİTRYON

Şu komutanların yüzleri bana
Öyle iğrenç geliyor ki! Her biri
Kazanılan savaş için beni tebrik ederken,
Benim de sarılmam gerek teker teker,
İçimden lanet okurken hepsine.
Bir kişi bile yok ki içlerinde, yakın olup
Bütün dertlerimi paylaşayım.
Bir mücevher kilitli bir kutudan
Mühür kırılmadan çalındı
Olabilir; hokkabazlar uzaktan
Göz boyayıp alabilir elimizdekini.
Ancak bir erkeğin endamını ve tavırlarını çalıp
Karısının karşısına kocası diye geçmek,
Olsa olsa şeytanın kötü bir oyunu olabilir.
Mum ışığıyla aydınlanan odalarda,
Beş sağlıklı duyuya sahip birinin bugüne kadar
Yakınlarını tanımadığı görülmemiştir hiç; gözler
Yuvalarından çıkarılıp masaya,
Bedenden ayrılan uzuvlar, kulaklar, parmaklar,

Kutulara konsa, bir kadın kocasını
Yine de tanır. Bundan böyle kocalar,
Dağlanarak işaretlensin, boyunlarına
Koyun gibi çingirak asılsın.
Tıpkı kendi kumruları gibi yatkın o,
Kocasını çok kötü bir şekilde aldatmaya;
Bu kadının entrikalarındansa, razıyım
İpten kaçmış dolandırıcıların dürüstlüklerine inanmaya.
– Delirmiş bu kadın, yarın gün ağardıktan sonra,
Onu mutlaka bir hekime göndermeliyim.
– Yeter ki fırsat bulayım bunu yapmaya.

2. Sahne

(*Merkur balkonda. Amphitryon.*)

MERKUR

(*Kendi kendine.*)

Bu aşk serüveninde, yeryüzünde
Ey yaşlı babamız Jupiter, senin peşinden gitmek
Merkur'den gerçek bir dostluk örneği!
Styx şahidim! Canım çok sıkkın.
Zira Nedime Charis'i iyice kandırmak için
Koca rolünü oynamaya
Pek de hevesli değilim aslında.
Ben serüven yaşamak isterken burada,
Budala kıskanç rolü payıma düşen orada.

AMPHİTRYON

Gündüz vakti bu evin kapısı niçin sürgüleniyor?

MERKUR

Hey! Bekle! Kapıyı çalan kim?

AMPHİTRYON

Ben.

MERKUR

Kim? Ben!

AMPHİTRYON

Aman! Aç işte!

MERKUR

Açsana budala! Kimsin sen,

Gürültü koparıp bir de benimle böyle konuşuyorsun?

AMPHİTRYON

Beni tanımadın galiba?

MERKUR

Ne demek;

Kapıyı çalan herkesi tanırım ben.

Onu tanımamış mıyım!

AMPHİTRYON

Bugün Thebai'de herkes

Güzelavratotu yiyip aklını mı kaçırdı acaba – ?

Sosias! Hey! Sosias!

MERKUR

Evet, Sosias!

Adım bu. Serseri haykırarak söyleyince,

Adımı unutmam, diye düşünüyor galiba.

AMPHİTRYON

Ey adil tanrılar! Lanet olsun! Görmüyor musun beni?

MERKUR

Pekâlâ görüyorum seni.

Ne var?

AMPHİTRYON

Alçak! Ne mi var?

MERKUR

Ne yok ki!

Şeytan görsün yüzüne mi? Söyle, hesap mı vereceğim sana.

AMPHİTRYON

Seni korkak seni, bekle hele! Yukarıdaki sopayla

Göstereceğim sana, benimle böyle konuşmak ne demekmiş.

MERKUR

Ha ha ha! Aşağıda da cilasız bir sürgü var.

Demedi deme, bir dene.

AMPHİTRYON

İblis!

MERKUR

Kendine hâkim ol.

AMPHİTRYON

Hey! Evde başka kimse yok mu?

MERKUR

Philippus! Charmion! Hangi cehennemdesiniz?!

AMPHİTRYON

Aşağılık adam!

MERKUR

Elbette seninle ilgilenirler.

Ama sen de bir zahmet gelmelerini bekle,

Bir daha elini sür de gör bakalım

Kapının tokmağına, indiriyor muyum

Öfkeli teşrifatçı ordusunu kafana.

AMPHİTRYON

Arsız! Utanmaz, ne olacak! Defalarca

Tekme attığım adama bakın; ben,

Canım isterse, çarmıha bile gerdiririm seni. –

MERKUR

Ee? Söyleyeceklerin bitti mi? Beni iyice inceledin mi?

Keskin gözlerinle hemen

Boyumu bosumu ölçtün mü? Nasıl da dikmiş gözlerini!

İnsan etrafındakileri bakışlarıyla ısırabilecek olsa,

O beni şuracıkta paramparça eder.

AMPHİTRYON

Ben bile korkudan titriyorum Sosias, düşününce

Bu sözlerle başına açacağın dertleri.

Seni bekleyen kaç korkunç sopa var bir bilsen!

– Şimdi, in aşağıya ve aç bana kapıyı.

MERKUR

Yola gel şöyle!

AMPHİTRYON

Beni daha fazla bekletme, acelem var.

MERKUR

Ne istediğini anlayalım önce.
Aşağıdaki kapıyı mı açayım?

AMPHİTRYON

Evet.

MERKUR

Şimdi oldu bak. Kibarca söylenebiliyormuş demek ki.
Kimi arıyorsun?

AMPHİTRYON

Kimi mi arıyorum?

MERKUR

Kimi aradığını soruyorum,
Melun seni! Sağır mısın? Kiminle görüşmek istiyorsun?

AMPHİTRYON

Kiminle mi görüşmek istiyorum? Köpek!

Bütün kemiklerini

Kıracağım senin, şu kapı bir açılsın, görürsün sen?

MERKUR

Dostum, sana tavsiyem ne biliyor musun? Çekip gitmen.
Sinirimi bozuyorsun. Çek git, git diyorum sana.

AMPHİTRYON

Aşâğılık seni, göreceksin
Efendisiyle alay eden bir uşâğın
Başına neler geldiğini.

MERKUR

Efendisiyle mi?

Efendimle mi alay ediyorum ben? Sen benim

efendim misin?

AMPHİTRYON

Şimdi bir de bunu inkâr ettiğini duyuyorum onun.

MERKUR

Ben sadece

Bir efendi tanırım, o da Amphitryon'dur.

AMPHİTRYON

Benden başka Amphitryon mu var,
Geceyle gündüzü karıştıran şaşı serseri?

MERKUR

Amphitryon?

AMPHİTRYON

Evet, Amphitryon diyorum.

MERKUR

Ha ha ha! Ey Thebaililer, gelin buraya.

AMPHİTRYON

Yer yarılsa da içine girsem! Büyük rezalet!

MERKUR

Beni dinle, oradaki değerli dost! Söyle bana,
Hangi meyhanede kafayı çektin böyle keyifle?

AMPHİTRYON

Aman tanrım!

MERKUR

Şarap taze miydi yoksa yıllanmış mı?

AMPHİTRYON

Ey tanrılar!

MERKUR

Bir kadehçik daha içmemen için sebep var mı?
İçtikçe Mısır kralı bile olursun sen!

AMPHİTRYON

Şimdi mahvoldum ben.

MERKUR

En iyisi git, sevgili genç,
Beni üzüyorsun. Söz dinle ve git.
Burada Thebaili komutan Amphitryon oturuyor,
Git ve kaçıрма onun huzurunu.

AMPHİTRYON

Ne? Bu evde mi Amphitryon?

MERKUR

Bu evde, evet, o ve Alkmene.

Bir kere daha git diyorum, uzak dur iki âşıktan
Mutluluklarını bozmaya kalkma,
İstemiyorsan eğer, onun karşına çıkmasını,
Yaptığın terbiyesizliğin cezasını vermesini.
(Çıkar.)

3. Sahne

AMPHİTRYON

Ey talihsiz, başına gelen ne büyük bir felaket!
Üstelik yıkıcı, mahvoldum ben!
Çoktan mezara gömülmüşüm, arkamda kalan dul da
Çoktan bir başka koca bulmuş kendine.
Şimdi ne yapmam lazım?
Yuvamı dağıtan bu utancı,
Herkesi açıklayayım mı yoksa susayım mı?
Ne yani? Ortada anlayış gerektiren bir durum yok ki,
Yüksek sesle söylenecek hiçbir şey yok bu mecliste,
Kor gibi yanan intikam duygusundan başka,
Üzerinde hassasiyetle duracağım şey,
Hainlerin bu işten canlı kurtulmaması olmalı yalnızca.

4. Sahne

(Sosias. Komutanlar. Amphitryon.)

SOSİAS

Aceleyle konuk olarak toplayabildiğim
Bütün komutanları işte burada görüyorsunuz.
Efendim, yer yok ziyafet sofranızda bana,
Her ne kadar hak etmiş olsam da.

AMPHİTRYON

Kimi görüyorum! Buradasın sen.

SOSİAS

Evet?

AMPHİTRYON

Seni köpek seni! Şimdi öleceksin.

SOSİAS

Ben? Ölmek?

AMPHİTRYON

Şimdi öğreneceksin benim kim olduğumu.

SOSİAS

Lanet olsun, bilmiyor muyum ben senin kim olduğunu?

AMPHİTRYON

Biliyordun, öyle mi hain?

(Elini kılıcına uzatır.)

SOSİAS

Saygıdeğer komutanlar, lütfen kendinizi benim yerime
koyun.

BİRİNCİ KOMUTAN

Bağışlayın!

(Amphitryon'a engel olmaya çalışır.)

AMPHİTRYON

Bırakın beni!

SOSİAS

Söyleyin, hatam nedir?

AMPHİTRYON

Hâlâ soruyor musun? – Çekilin diyorum size,
Haklı intikamımın gereği yapılsın.

SOSİAS

Biri asılacaksa, ona bunun sebebi söylenmez mi?

BİRİNCİ KOMUTAN

Söyleyin lütfen.

İKİNCİ KOMUTAN

Hatasını söyleyin.

SOSİAS

İyilik yapmak istiyorsanız, karışmayın yeter.

AMPHİTRYON

Ne diyorsunuz siz! Bu işe yaramaz uşak
Az önce kapıyı yüzüme kapadı.
Hem de utanmazca sözler sarf ederek,
Kendisini çarmıha gerdirecek her şeyi yaptı.
Geber, köpek!

SOSİAS

Ben çoktan ölmüşüm.
(*Dizlerinin üzerine çöker.*)

BİRİNCİ KOMUTAN

Sakin olun.

SOSİAS

Saygıdeğer komutanlar! Ah!

İKİNCİ KOMUTAN

Ne oluyor?

SOSİAS

Kılıcıyla bana mı saldırıyor?

AMPHİTRYON

Çekilin diyorum size, tekrar ediyorum! Orada
Bana ettiği hakaretin bedelini,
Hem de eksiksizce, şu an burada ödemeli.

SOSİAS

Ne suç işlemiş olabilirim,
Zira tam dokuz saat boyunca
Emriniz üzerine kampta değil miydim ben?

BİRİNCİ KOMUTAN

Bu doğru. Sizin vereceğiniz ziyafete davet etti bizi.
İki saat öncesine kadar kamptaydı,
Ve hep gözümüzün önündeydi.

AMPHİTRYON

Sana kim emir verdi?

SOSİAS

Kim mi? Siz! Bizzat kendiniz!

AMPHİTRYON

Ne zaman? Ben ha!

SOSİAS

Siz Alkmene ile barıştıktan sonra,
Çok sevinmiştiniz, emrettiniz, tüm saray erkânına
Bir ziyafet verilsin dediniz.

AMPHİTRYON

Aman tanrım! Her an, her adım,
Beni labirentin derinliklerine çekiyor biraz daha.
Dostlarım, nasıl yorumlamalıyım bütün bu olanları?
Konuşulanları duyduunuz mu?

BİRİNCİ KOMUTAN

Onun bize burada söyledikleri,
Karıştırdı aklımızı iyice, sizin şimdi tek derdiniz
Sır perdesini hızlıca aralamak olmalı.

AMPHİTRYON

Tamam, öyle olsun! Ama yardımınız gerek bana.
Uğurlu yıldızım sizi bana getirdi.
Şansımı denemek, yazgımı öğrenmektir niyetim.
Ah! Bilmek için yanıp tutuşurken,
Ah! Ölüm kadar korkutuyor beni öğreneceklerim.
(*Kapıya vurur.*)

5. Sahne

(*Jupiter. Öncekiler.*)

JUPITER

Nedir bu gürültü, beni aşağıya inmek zorunda bırakan?
Kim o? Yoksa siz misiniz komutanlarım?

AMPHİTRYON

Sen de kimsin? Ey her şeye kadir tanrılar!

İKİNCİ KOMUTAN

Ne görüyorum ben? Aman tanrım! Çifte Amphitryon?

AMPHİTRYON

Şaşkınlıktan dondum kaldım!
Vah bana! Şimdi anlaşıldı mesele.

BİRİNCİ KOMUTAN

Hanginiz Amphitryon'sunuz?

İKİNCİ KOMUTAN

Gerçekten! Birbirine bu kadar benzeyen iki varlığı,
Hiçbir insan gözü ayırt edemez.

SOSİAS

Sayın komutanlar, Amphitryon işte buradaki, diğeri ise,
Sadece cezayı hak eden serserinin biri.

(Jupiter'in yanına giderek durur.)

ÜÇÜNCÜ KOMUTAN

(Amphitryon'u işaret ederek.)

İnanılır gibi değil! Sahtekâr mı o?

AMPHİTRYON

Yetsin artık bu onur kırıcı oyun!

Bilmeceyi çözeceğim.

(Elini kılıcına götürür.)

BİRİNCİ KOMUTAN

Durun!

AMPHİTRYON

Bırakın beni!

İKİNCİ KOMUTAN

Ne yapmak niyetindesiniz?

AMPHİTRYON

Bu büyük alçaklığın

Cezasını vereceğim. Çekilin diyorum.

JUPİTER

Kendinize gelin. Öfkenin sırası değil,

Kendi adından kuşku duyan,

Onu taşıma gerekçesinden de yoksun olur.

SOSİAS

Ben de bunu diyorum. Karnına

Bir şeyler doldurmuş, yüzünü boyamış,

Sahtekâr, evimizin efendisine benzesin diye.

AMPHİTRYON

Hain! Senin kışkırtıcı sözlerinin
Cezası üç yüz kırbaştır,
Üç kişinin sana sırayla şaklatacağı.

SOSİAS

Ha ha ha! Benim efendim yüreklidir.
Onun adamını dövmek ne demek, gösterir sana.

AMPHİTRYON

Beni daha fazla tutmayın, diyorum, utancımı
Hainin kanıyla temizleyeceğim.

BİRİNCİ KOMUTAN

Bağışlayın efendim! Amphitryon'un Amphitryon'la
Kavgasına daha fazla seyirci kalmayacağız.

AMPHİTRYON

Ne? Siz? – Siz mi seyirci kalmayacaksınız – ?

BİRİNCİ KOMUTAN

Kendinizi toparlayın.

AMPHİTRYON

Hâlâ dostum musunuz, sayın komutanlar?
Hep yanımda olacağınıza ant içmemiş miydiniz?
Kırılan onurumun intikamını alacağınız yerde,
Sahtekârın adi sözlerine kanıp
İntikam kılıcının adaletine engel mi oluyorsunuz?

BİRİNCİ KOMUTAN

Önyargınız olmasa, ki öyle olduğu açık,
Söylediklerimizi onaylarsınız.
Hanginiz Amphitryon'sunuz?
Sizsiniz diyelim, tamam; ama o da Amphitryon.
Bunda mı, onda mı, hangi göğüs kafesinde,
Pusuya yatmış bir hain kalbinin barındığını
Bize gösterecek, tanrıya özgü işaret nerede?
Ancak bunu bilirsek,
Kesinleşir intikam hedefi.
Kılıcın keskin tarafının

Rasgele tozu dumana katmasındansa,
Kınında kalması çok daha iyi.
Bırakın meseleyi sükûnetle ele alalım,
Gerçekten Amphitryon olduğunuzu varsayarsanız,
Bu durum, arzularımızı karşılar,
Ama kuşkularımızı gidermez.
O zaman diğerinden daha zor gelmemeli size,
Bu olayı mantıklı bir şekilde kanıtlamanız.

AMPHİTRYON

Bu olayı size ben mi – ?

BİRİNCİ KOMUTAN

Hem de sağlam kanıtlarla.
Yoksa açıklığa kavuşmaz bu mesele.

JUPİTER

Haklısın Photidas;
Aramızdaki bu benzerlik,
Seni haklı kılıyor, yorumun bende tereddüt uyandırır da.
Burada benimle onun arasında
Bir uzlaşma yolu aranmasından dolayı öfkeli değilim.
Kılıçla alınacak korkak bir karar olmasın yeter ki.
Bütün Thebailileri buraya çağırmayı düşünüyorum,
Aynı soydan geldiğim halkın
En kalabalık toplantısında açıklamada bulunacağım.
Orada duran kişi de, benim soylu ecdadımı tanısin,
Ve benim Thebai'nin efendisi olduğumu kabul etsin.
Önümde diz çöküp başını yere eğsin.
Thebai'nin verimli bütün tarlalarının,
Patikaları dolduran sürülerin,
Bu sarayın da, bu sarayın bütün odalarında
Sessizce hüküm süren prensesin de benim olduğunu
kabullensin.

Amphitryon'un başına bir rezalet gelmediğini
Bütün dünya öğrenmeli.
Kendisini rezil edebilecek kuşkuyu

Uyandıran o deli burada duruyor. –
Birazdan Thebaililer burada toplanmış olur.
Bu arada gelin ve onurlandırın
Sosias'ın sizi davet ettiği ziyafet sofrasını.

SOSIAS

Efendim, bunu biliyordum ben zaten. – Bu söz, sayın
komutanlar,
Tüm kuşkuları dağıtmaya yeter.
Sizi şimdi öğle yemeğine davet eden kişidir,
Gerçek Amphitryon.

AMPHITRYON

Ey ölümsüz ve adil tanrılar!
Bir insan bu kadar aşağılanabilir mi?
Sahtekârların en melunu
Karımı, onurumu, hükümdarlığımı, adımlı çalıyor!
Dostlarım elimi kolumu bağlamaktan başka ne
yapıyor?

BİRİNCİ KOMUTAN

Kim olursanız olun, sabırlı olmalısınız.
Birkaç saat içinde anlaşılır gerçek. Sonrasında
Vakit kaybetmeden alınır intikam,
Vay haline, diyorum, intikam alınacak kişinin.

AMPHITRYON

Gidin, korkaklar! Biat edin o haine!
Nasıl da sizlerden fazladır dostlarımla sayısını.
Göğsümün ağrısını hissedecek,
İntikam için bana engel olmayacak
Adamlar vardır hâlâ Thebai'de.

JUPITER

Durma! Çağır. Bekliyorum onları.

AMPHITRYON

Şarlatan yalancı seni! Geldiklerinde
Arka kapıdan sıvışmak düşecek sana.
Yine de kurtuluş yok intikamımdan sana!

JUPITER

Şimdi git, çağrıda bulun ve dostlarını bana getir,
Sonra iki lafım var söyleyecek, ama şimdi değil.

AMPHİTRYON

Bulutların Tanrısı Zeus aşkına, şimdi doğruyu söyle!
Senin maskeni düşürmek benim yazgım,
Sen iki laf edemeden katil köpek,
Ağzında yalnızca kılıcın kabzası görünecek.

JUPITER

Sen dostlarını çağır hele; hiçbir şey söylemesem de olur,
İstersen, yalnızca bakışlarımla da konuşurum ben.

AMPHİTRYON

Haydi, şimdi acele edeyim, o benden kaçıp kurtulmadan!
Ey tanrılar, yaşatın bana bugünden
Onu ölümler ülkesine gönderme zevkini!
Çok sayıda dostla geri döneceğim,
Hem de silahlı, saracaklar sarayımın etrafını,
Ve ben yabanarısı gibi, sokacağım kılıcımı
Onun göğsüne, öyle akacak ki kanı, rüzgâr
Dans ettirecek benim için onun cansız bacaklarını.
(Çıkar.)

6. Sahne

(Jupiter. Sosias. Komutanlar.)

JUPITER

Haydi, beyler, keyfinize bakın! Onurlandırın bu evi
Buradaki varlığınızla.

BİRİNCİ KOMUTAN

Yemin ediyorum,
Neşemi kaçırdı bu macera.

SOSİAS

Şimdi şaşkınlığa son vermek zamanı,
Gidin ve yiyip için sabaha kadar.

(Jupiter ve komutanlar çıkar.)

7. Sahne

SOSİAS

Öyle çok oturmak istiyorum ki şu sandalyeye!
Ve öyle cesurca konuşmak istiyorum ki
Söz savaştan açılınca.
Yanıp tutuşuyorum anlatmak için
Nasıl çarpışıldığını Pharissa yakınlarında;
Hiç böyle kurt gibi acıkmadım ben ömrümde.

8. Sahne

(*Merkur. Sosias.*)

MERKUR

Nereye? Burnunu buraya da mı soktun sen?
Meraklı, utanmaz seni, mutfağa da mı girdin?

SOSİAS

Hayır! İzin aldım!

MERKUR

Çekil! Çekil oradan diyorum!
Sırtın mı kaşınıyor yoksa?

SOSİAS

Nasıl? Ne? Ey cömert ve soylu Ben,
Kendine hâkim ol! Sosias'ı biraz olsun koru,
Sosias! Kim kendini durmadan
Acımasızca dövme merakına kapılır?

MERKUR

Yine mi depreşti aynı düzenbazlık?
İşe yaramaz seni, benim adım mı kullanıyorsun?
Adım Sosias'ı?

SOSİAS

Yok canım! Tanrı esirgesin, atılgan tarafımı!
Senden bir şeyler esirgersem, kötü kalpli olmaz mıyım?

Al senin olsun, yarısı bu adın,
Al, işe yaramıyor nasılsa, istersen hepsini al.
Adım Kastor ya da Pollux bile olsa,
Seninle paylaşmaz mıydım, canım kardeşim?
Efendimin evinde hoşgörülü davranıyorum sana,
Sen de bana kardeşçe bir sevgiyle yaklaş diye,
O iki kıskanç Amphitryon
Yerken birbirini,
Bırak Sosiasların ikisi de barış içinde
Yemek masasına otursun, kadehlerini neşeyle
Tokuştursun, birbirlerine uzun ömür dilesin!

MERKUR

Hayır, hayır! – Saçma bir öneri!
Bu arada ben avcumu mu yalayayım?
Masada yalnızca birimiz için servis var da.

SOSİAS

Ne çıkar! Aynı annenin karnından
Çıktık, aynı kulübede yaşadık,
Aynı yatakta yattık,
Aynı elbiseyi giydik, ikimizin de yazgısı aynı,
O zaman bırak da aynı tabaktan yiyelim yemeği.

MERKUR

Birlikte nasıl yaşanır bilmem. Ben
Çocukluğumdan beri yapayalnızdım,
Ne yatak ne giysi,
Ne bir lokma ekmek paylaştım.

SOSİAS

Hatırlasana. Biz ikiz kardeşiz.
Önce sen doğmuşsun, ben kanaatkâрім.
Her seferinde öncelik senin olacak.
Birinci kaşık senin, yani tek sayılar.
İkinci kaşık, yani çift sayılar ise benim.

MERKUR

Hayır. Ben tam porsiyon yemek isterim.

Yiyemediğimi de saklarım.

Büyük tanrılar adına yemin ederim ki veririm dersini,
Elini tabağıma uzatanın.

SOSİAS

O zaman ben de senin yemek yediğin yerde,
Sandalyenin arkasına düşen gölgen olayım hiç değilse.

MERKUR

Kumdaki izim olmanı bile istemem! Çekil!

SOSİAS

Kötü kalplisin sen! Taşyürekliisin! Sanki baltayla şekil
verilmiş sana!

MERKUR

Aklından geçen neydi ki, bir gezgin gibi
Sarayın kapısının önünde çayıra uzanıp
Gökyüzünün mavi havasıyla mı karnımı doyurayım?
Yeterince doyurucu bir yemeği bugün,
Tanrı şahit, bir at bile benim kadar hak etmedi.
Ben gece vakti kamptan gelmedim mi?
Sabah olunca tekrar geri dönmedim mi,
Ziyafete konuk çağırayım diye?
Bu zorlu gidiş gelişlerde benim
Yorulmak bilmez yaşlı tabanlarım
Kaba etime vura vura aşınmadı mı?
Sosis var bugün, bir de haşlanmış lahana.
Kendime gelmek için ihtiyacım var bunlara.

SOSİAS

Bu konuda haklısın. Bütün yolu ağ gibi kaplayan
Çamların lanet kökleri yüzünden,
İnsanın bacaklarını, boynunu kırması işten değil.

MERKUR

Yani!

SOSİAS

– Tanrılar bile unuttu beni!
Sosis pişirecekti Charis, değil mi?

MERKUR

Hem de taze.

Ama senin için değil. Bir domuz kestiler.

Ben de Charis'le aramı düzelttim yeniden.

SOSİAS

Anladık, tamam. Bana da mezara girmek kaldı.

Ya lahana?

MERKUR

Lahana, haşlanmış, ha evet. Kimin

Ağzı sulanıyorsa,

Korksun benden ve Charis'ten.

SOSİAS

Bana ne, yiyin lahananızı da boğulun inşallah.

Benim sizin sosislerinize ihtiyacım mı var?

Havadaki kuşları besleyen,⁸ bana kalırsa,

Dürüst ve yaşlı Sosias'ı da besler.

MERKUR

Hain, hâlâ adımı mı kullanıyorsun?

Buna cüret ediyorsun, köpek seni, aşağılık! –

SOSİAS

Yok canım! Ben kendimden bahsetmiyorum

Yaşlı bir akrabamdan söz ediyorum,

Sosias'tan, vaktiyle burada çalışırdı. –

İşi gücü diğer hizmetlileri pataklamaktı,

Ta ki günün birinde, sanki bulutlardan inmişçesine,

Bir adam onu evden atıncaya kadar, hem de tam

yemek vakti.

MERKUR

Dikkatli ol diyorum, başka da bir şey söylemiyorum.

Tavsiyem dikkatli olman, daha uzun zaman

Kendini yaşayanlar listesinde görmek istiyorsan tabii.

⁸ Bkz. Yeni Ahit, Matta 6/26: *Gökte uçan kuşlara bakın! Ne eker, ne biçer, ne de ambarlarda yiyecek biriktirirler. Göksel babanız yine de onları doyurur.* (ç.n.)

SOSİAS

(*Kendi kendine.*)

Bende yürek olsa, seni öyle fırlatır atarım ki,
Seni piç seni,
Fazla kibir şişirmiş seni.

MERKUR

Ne diyorsun sen?

SOSİAS

Ne?

MERKUR

Sanki bana, bir şey söylemişsin gibi geldi – ?

SOSİAS

Ben mi?

MERKUR

Sen.

SOSİAS

Mırıldanmadım bile.

MERKUR

Fırlatıp atmak gibi bir şey duydum, yanılmıyorsam. –
Bir de piç dendiğini?

SOSİAS

Muhtemelen bir papağandır.

Güzel havalarda tatlı tatlı konuşurlar hep.

MERKUR

Belki.

Şimdilik hoşça kal. Eğer sırtın kaşınırsa,
Beni bu evde bulabilirsin.

(*Çıkar.*)

9. Sahne

SOSİAS

Kibirli iblis! Dilerim ki onun

Kesilen domuz gibi olur! – Tabağına

Uzanana dersini verecekmiş! – Aynı tabaktan
Onunla yemektense,
Bir çoban köpeğiyle yemeyi yeğlerim.
Babası gözlerinin önünde açlıktan ölse,
Dişlerinin arasına sıkışan
Yemek kırıntılarını bile esirger ondan. – Git!
Başına gelenleri hak ettin sen, dönecek.
Her iki elimde birer sucuk olsa,
Hiçbirini tıkmazdım ağzıma.
Kendinden güçlü biri tarafından evinden kovulan
Zavallı ve dürüst efendisini böyle terk etmek.
– Çarpışmaya hazır dostlarıyla birlikte karşı taraftan
gelmekte.
– Şuradan da halk akın akın bu tarafa geliyor!
Ne var acaba?

10. Sahne

*(Amphitryon soylularla birlikte bir taraftan,
halk diğer taraftan girer.)*

AMPHİTRYON

Herkese selam! Sizleri kim çağırdı dostlarım?

HALKTAN BİRİ

Haberciler kenti baştan başa dolaşıp

Bize sarayın önünde toplanın dediler.

AMPHİTRYON

Haberciler! Neden?

AYNI ADAM

Tanıklık yapacakmışız, öyle dediler,

Bütün kenti şaşkına çeviren sır

Sizin ağzınızdan çıkacak

Önemli bir sözle çözülecekmiş.

AMPHİTRYON

(*Soylulara.*)

Küstah ne olacak!

Utanmazlığın bu kadarı mümkün mü?

İKİNCİ SOYLU

Sonra o da gelecek.

AMPHİTRYON

Gelecek mi? Ondan beklenir.

BİRİNCİ SOYLU

Endişelenmeyin. Argatiphontidas burada.

Onu gördüğüm an,

Hayatı kılıcın ucunda oyuncaktır artık.

AMPHİTRYON

(*Halka.*)

Ey Thebai halkı, beni dinleyin!

Ben değilim, sizi buraya çağıran,

Her ne kadar oluşturduğunuz bu büyük kalabalığa
Yürekten hoş geldiniz diyorsam da. Oydu sizi çağıran.

Beni Thebai'den kovmak, karımın kalbinden,

Herkesin belleğinden silmek isteyen

O yalancı cehennem zebanisi, mümkün olsa

Beni kendi benliğinden de uzaklaştıracak.

Bu nedenle dikkatli olun,

Hepinizin Argos gibi bin gözü olsun,

Gece yarısında bile bir çekirgeyi

Kumda bıraktığı izden tanıyacak kadar akıllı olun,

Sonra, verdiğiniz çabadan dolayı bıkmadan,

Öğle vakti güneşi arayan

Köstebekler gibi gözünüzü dört açın,

Bu bakışların tümünü bir aynaya yansıtın,

Işığın tümünü bana yönlendirin,

Tepeden tırnağa, yukarıdan aşağıya bana bakıp

Bildirin, söyleyin bana, soruma yanıt verin:

Kimim ben?

HALK

Kim misin sen? Amphitryon!

AMPHİTRYON

Öyle olsun. Amphitryon. Kabul. Şimdi
Oradan karanlığın oğlu çıkıp gelse,
Kafasındaki saçlar
Benimki gibi dalgalı o korkunç insan;
Annelerin bebeklerini tanıması için
Gerek duyulacak cinsten
Küçük de olsa bir işaret yoksa, yalanla karışan aklınız
için;

Şimdi ikimizden birini seçmeniz gerekse,
İki su damlasından birini seçer gibi,
Biri ne kadar tatlı, temiz, ıslıl ıslılsa,
Diğeri o kadar zehirli, yalan ve entrika dolu, cinayet ve
ölümün bizzat kendisi,
Anımsayın o zaman benim Thebaili hemşehriniz,
Şu miğferin sorgucunu kıran
Amphitryon olduğumu.

HALK

Aman! Aman! Ne yapıyorsun? Sorgucu kırma,
Gözlerimizin önünde kanlı canlı durduğun müddetçe.

İKİNCİ SOYLU

Yoksa düşünceniz bizim de – ?..

AMPHİTRYON

Bırakın beni, dostlar.
Aklım başımda benim, ne yaptığımın farkındayım.

BİRİNCİ SOYLU

İstedığınız gibi olsun. Bu arada umarım ki
Bu kötü şakayı benim için yapmadınız.
O maymun ortaya çıktığında,
Komutanlarınız burada tereddüte düşse bile,
Argatiphontidas için bu söz konusu olmaz.
Bir dost bir onur meselesinde bize ihtiyaç duyuyorsa,

Yapılacak şey, miğferi başa geçirip
Hesap sormaktır hainden.

Gereksiz konuşmalarını dinlemek düşmanın,
İhtiyar kadınlara yakışır; bense,
Kestirme yolu seçenlerdenim her zaman;
Bu durumda yapılacak ilk iş,
Hiç düşünmeden hainin bedenine,
Boydan boya geçirmektir kılıcı.
Argatiphontidas, tek bir sözle,
Bugün cesaretini kanıtlayacaktır,
O sahtekârın sonunun bir başkasının değil,

Savaş Tanrısı adına yeminle,

Benim elimden olacağını, siz de göreceksiniz.

AMPHİTRYON

Haydi!

SOSİAS

Burada ayaklarınıza kapanıyorum,
Benim gerçek, soylu, şanssız efendim.
Tam olarak ne olup bittiğini anladım,
Şimdi yaptığım büyük hatanın cezasını bekliyorum.
Dövün, tokatlayın, sopa atın, tekmeleyin, çiğneyin

beni,

Beni öldürseniz bile, efendim, sesimi çıkarmam.

AMPHİTRYON

Kalk ayağa. Ne oldu?

SOSİAS

Sofraya getirilen yemekten
Bana zırnık koklatmadılar.
Öteki benin, sizin öteki hizmetkârınızın,
Ruhunu şeytan tamamen ele geçirmiş,
Sözün kısası, Sosias adım elimden alındı,
Tıpkı sizin Amphitryon adınızın elinizden alındığı gibi.

AMPHİTRYON

Duydunuz işte, hemşehriler.

SOSİAS

Evet, siz Thebaili hemşehriler!
Gerçek Amphitryon buradakidir;
Ziyafet sofrasında oturanın
Layığı ise, darağacında kargalara yem olmaktır.
Haydi! Şimdi eve doğru yürüyün, şansınız varsa
Hâlâ sıcakken yiyebiliriz lahanayı.

AMPHİTRYON

Arkamdan gelin.

SOSİAS

Görüyorsunuz işte! Oradan geliyor kendisi de.

O ve Prenses.

11. Sahne

*(Jupiter. Alkmene. Merkur. Charis.
Komutanlar. Öncekiler.)*

ALKMENE

Korkunç adam! Bir fâni deyip
Utanmazca onun bakışlarını üzerime mi çeviriyorsun?

HALK

Ey ölümsüz tanrılar! Neler görüyor bu gözler!

JUPITER

Bütün dünya öğrenecek, sevgilim,
Kimsenin senin ruhuna yaklaşmadığını,
Kocan Amphitryon'dan başka.

AMPHİTRYON

Ey tanrım! Ey bahtsız kadın!

ALKMENE

Kimse yaklaşmamışmış! Alinyazısını değiştirebilir misin?

SOYLULAR

Bütün Olymposlular adına yeminle! Amphitryon
oradaki.

JUPITER

Bunu hem kendine, sevgilim, hem de bana borçlusun,
Duygularına hâkim olman gerek, hayatım, olacaksın da;
Gel, toparlan, seni bekleyen zaferdir!

AMPHİTRYON

Şimşek, cehennem, şeytan adına! Bu gösteri bana mı?

JUPITER

Hoş geldiniz, hemşehrilerim.

AMPHİTRYON

Katil köpek! Onlar buraya seni öldürmek için geldiler.
Haydi. (*Kılıcını çeker.*)

İKİNCİ KOMUTAN

(*Onun yolunu keser.*)

Olduğun yerde dur!

AMPHİTRYON

Haydi diyorum, ey Thebaililer!

BİRİNCİ KOMUTAN

(*Amphitryon'u göstererek.*)

Thebaililer, yakalayın onu diyorum, haini!

AMPHİTRYON

Argatiphontidas!

BİRİNCİ SOYLU

Bana büyü mü yapıldı acaba?

HALK

İnsan gözünün ikisini ayırt etmek mümkün mü?

AMPHİTRYON

Geber! İblis! Öfkeden kuduracağım ama intikam
almayacağım ha!

Yıkıldım!

(*Sosias'ın kollarına yığılır.*)

JUPITER

Aptalsın sen, bırak da bir çift söz edeyim sana.

SOSİAS

Aman Tanrım! Duymuyor galiba. Ölmüş.

BİRİNCİ SOYLU

Kırık sorguç neye yarar? – Ya da
“Kötebekler gibi gözlerinizi dört açın!” sözü?
İşte Amphitryon, kendi karısı tanıdı onu.

BİRİNCİ KOMUTAN

İşte buradaki, ey soylular, Amphitryon’dur.

AMPHİTRYON

(*Ayılırken.*)

Hangimizi tanımış karısı?

BİRİNCİ SOYLU

Onun, kocası olduğunu söylüyor,
Evden birlikte çıktığı adamın.
O, kocası Amphitryon olmasa,
Tıpkı asma yaprağı gibi dolanır mı ona?

AMPHİTRYON

Biraz gücüm olsa,
Bunu söyleyen dili koparırım ben!
Kadının onu tanıdığı falan yok!
(*Yeniden ayağa kalkar.*)

İKİNCİ KOMUTAN

İşte yine yalan söylüyorsun!
Her şeyi kendi gözüyle gören halkı,
Kararından döndürebileceğini mi sanıyorsun?

AMPHİTRYON

Tekrar ediyorum, tanımıyor onu!
– Eğer benim kocam o diyebiliyorsa,
O zaman sormam artık, ben kimim diye:
Onu ben de Amphitryon olarak selamlarım.

BİRİNCİ KOMUTAN

Kabul. Söyleyin şimdi.

İKİNCİ KOMUTAN

Açıklayın şimdi Prenses’im.

AMPHİTRYON

Alkmene! Karıcığım! Açıkla:

Bir an olsun gözlerinin ışığını esirgeme benden!
Kocam odur dersen eğer,
O zaman bir anda;
Bu kılıç azat edecek seni benim bakışlarımdan.

BİRİNCİ KOMUTAN

Haydi! Karar şimdi verilecek.

İKİNCİ KOMUTAN

Oradakini tanıyor musunuz?

BİRİNCİ KOMUTAN

Oradaki yabancıyı tanıyor musunuz?

AMPHİTRYON

Kalbimin senin için nasıl aşkla çarptığını
Sana defalarca fısıldayan, kulağının
Yaslandığı bu göğüs şimdi sana yabancı mı?
Henüz daha ağzımdan çıkmadan
Bakışlarınla dudaklarımdan kaptığın
Bu sesleri tanımıyor musun artık?

ALKMENE

Keşke bitmek bilmez geceye gömülüp kalsam!

AMPHİTRYON

Gayet iyi biliyordum. Görüyorsunuz, Thebaili hemşehriler,
Eğer oradaki yabancıya kocam derse o,
Gürül gürül çağlayan Peneus tersine akacak,
Bosphorus'un yatağı İda Dağı'nın tepesine çıkacak,
Dromader, okyanusu baştan başa yürüyecek demektir.

HALK

Mümkün olabilir mi bu? O, Amphitryon mu acaba?

Prenses tereddütte.

BİRİNCİ KOMUTAN

Konuşun!

İKİNCİ KOMUTAN

Söyleyin!

ÜÇÜNCÜ KOMUTAN

Anlatın bize! –

İKİNCİ KOMUTAN

Prenses'im, bir şey söyleyin! –

BİRİNCİ KOMUTAN

Eğer biraz daha susarsa yandık.

JUPİTER

Dile getir, gerçeği dile getir, yavrum.

ALKMENE

Buradakidir Amphitryon, dostlar.

AMPHİTRYON

Oradakiymiş Amphitryon! Her şeye kadir tanrılar!

BİRİNCİ KOMUTAN

Haydi bakalım. Kaderin belirlendi. Bir an önce kaç sen.

AMPHİTRYON

Alkmene!

İKİNCİ KOMUTAN

Git hain! İstedğin

Kararımızı sana bildirmemizdi.

AMPHİTRYON

Sevgilim!

ALKMENE

Seni işe yaramaz, utanmaz!

Ne cüretle bana böyle hitap edersin?

Kocamın saygıya davet eden

Bakışı senin öfkenden koruyamayacak mı beni?

Canavar! Benim için daha da iğrençsin

Bataklıklarda yaşayanlardan!

Sana ben ne yaptım ki, yanıma geldin,

Gecenin karanlığından yararlanıp.

Zehrin kanatlarıma aksın diye mi?

Ey kötü varlık, benden daha sessizce,

Ateşböceği gibi gözüne bakan oldu mu?

Ancak şimdi, nasıl bir yanılgıya kapıldığımı görüyorum.

Meğer ihtiyacım olan şey, güneşin parlak ışığıymış,

Böyle adi hizmetkârların satılık bedenini

Bu kraliyet üyelerinin görkemli uzuvlarından,
Yani boğayı geyikten, ayırt etmek için.

Böyle kötü bir aldatmacanın kurbanı olan
Akla yazıklar olsun. Böyle kötü sesler çıkaran
Kalbe yazıklar olsun!

Kendi sevgilisini fark etmeyen
İnsana yazıklar olsun!

Dağların tepesine kaçsam,
Kuş uçmaz kervan geçmez yerlere,
Tepemde kalbimin masumiyetini sınayacak bir bekçi
olmadıkça,

Bir baykuş bile gelmez beni orada görmeye. –
Çekil git! Acımasız entrikan başarılı oldu,
Ancak ruhumda huzur kalmadı.

AMPHİTRYON

Ey bahtsız kadın! Ben miyim,
Dün gece karşına çıkan?

ALKMENE

Yeter artık! Bırak gideyim kocacığım.
Hayatın en acı şu anlarını
Şimdi benim için sevginle biraz olsun kısalt.
Üzerime yönelen şu binlerce bakıştan kaçmamı sağla,
Her biri beni öldürürcesine döven bir sopa sanki.

JUPITER

Ey sen tanrısal varlık! Güneşten de parlaksın!
Thebai'de hiçbir prens kızına nasip olmayan
Bir zafer bekliyor seni.
Ama biraz olsun bekle.

(*Amphitryon'a doğru.*)

Artık inanıyor musun Amphitryon olduğuma?

AMPHİTRYON

Senin Amphitryon olduğunu mu düşünüyorum?
Ey lanet olasıca – nefesimin yettiğince ifade edebileceğimden
Daha korkunçsun sen! –

BİRİNCİ KOMUTAN

Hain! Ne? Kendini inkâr mı ediyorsun?

İKİNCİ KOMUTAN

İnkâr mı ediyorsun?

BİRİNCİ KOMUTAN

Şimdi kanıt mı bulmaya çalışacaksın,
Prenses bize yalan söyledi diye?

AMPHİTRYON

Hayır, hayır, onun sözlerinin hepsi doğru,
On kez saflaştırılmış altın bile o kadar gerçek değil.
Okusam şimşekle geceye yazılanları,
Seslense yıldırım bana,
Yine de inanmazdım kehanete bile,
Onun dürüst dudaklarından dökülenlere inandığım kadar.
Şimdi sunağa gidip yemin edeceğim,
Onun Amphitryon'udur demezsem,
Sarsılmaz bir inançla,
Yedi kez ölüp ölüp dirileyim.

JUPİTER

Tamam, tamam! Amphitryon sensin!

AMPHİTRYON

Ben miyim?
Peki sen kimsin, korkunç yaratık?

JUPİTER

Amphitryon. Bildiğini sanıyordum.

AMPHİTRYON

Amphitryon! Bunu hiçbir ölümlü anlamaz.
Anlayacağımız şekilde konuş.

ALKMENE

Ne anlamsız konuşmalar bunlar böyle!

JUPİTER

Amphitryon! Aptalsın sen! Hâlâ kuşku mu duyuyorsun?
Argatiphontidas ve Photidas,
Kadmos Kalesi ve Yunanistan,

Işık, eter ve su,

Geçmişte, şimdide ve gelecekte ne varsa her şeyden.

AMPHİTRYON

Buraya gelin, dostlarım, etrafımda toplanın,

Görelim bakalım; sır nasıl çözülecek.

ALKMENE

Dehşet verici!

KOMUTANLAR

Bu söylenenler ne demek şimdi?

JUPITER

(Alkmene'ye.)

Karşına çıkan Amphitryon muydu sence?

ALKMENE

Bırak beni sonsuza dek bu yanılgıyla,

Hep aklım başımda kalacaksa senin ışığınla.

JUPITER

Bana sunduğun mutluluğa lanet olsun,

Sonsuza dek uzakta olacaksam senden.

AMPHİTRYON

Çok uzattınız ama: Kimsin sen?

(Şimşek çakar, yıldırım düşer. Sahneyi bulutlar kaplar. Bir kartal şimşek çekiciyle süzülerek bulutlardan yere iner.)

JUPITER

Bilmek mi istiyorsun?

(Şimşek çekicini çekip alır; kartal kaçır.)

HALK

Ey tanrılar!

JUPITER

Kimim ben?

KOMUTANLAR VE SOYLULAR

Ulu Tanrı! Ta kendisi! Jupiter!

ALKMENE

Ey göksel varlıklar, koruyun beni!

(Amphitryon'un kollarına düşer.)

AMPHİTRYON

Tapıyorum sana

Önünde diz çökerek. Sen ey yüce Fırtına Tanrısı!

Sahip olduğum her şey senindir.

HALK

Bu o! Diz çökün! Diz çökün! Diz çöküp boyun eğin!

(*Amphitryon hariç herkes kendini yere atar.*)

JUPİTER

Zeus senin evinde keyfine baktı,

Amphitryon, onun tanrısai

Memnuniyeti sana bir işaret olsun.

Şimdi bırak derin acıların uçup gitsin,

Aç kalbini zafere.

Senin kimliğinle yaptıklarına gelince,

Ölümsüz olan benden sana zarar gelmez.

İşlediğim suçun içinde kendin için ödül arıyorsan,

İşte, sana dostça selam verip buradan ayrılıyorum.

Senin şöhretinin sınırları bundan böyle,

Benim dünyam gibi yıldızlara uzanacak.

Bir teşekkür sana yetmeyecekse,

Tamam: En büyük dileğin gerçekleşsin,

Dile getir onu benim karşımda.

AMPHİTRYON

Hayır Zeus Baba, yetmeyecek bir teşekkür bana!

En büyük arzumu söyleyeyim şimdi.

Tyndareos'a verdiğini, ver

Amphitryon'a da. Ona bir oğul bağışla,

Tyndareosoğulları kadar yüce.

JUPİTER

Mümkün. Bir oğul doğsun,

Adı Herakles olsun. Şöhreti

Daha önceki hiçbir kahramanla ölçülmesin,

Benim ölümsüz *dioskurlarım*inkiyle⁹ de.

9 Zeus'un oğulları, Kastor ve Polluks. (ç.n.)

On iki devasa işini üst üste koyup
Kalıcı bir anıt bıraksın.
Ne zaman piramit biter,
Tepesi bulutlara varır,
O yaptığı basamaklardan gökyüzüne çıksın,
Ben de Olympos'ta karşılayayım onu, bir tanrı olarak.

AMPHİTRYON

Teşekkürler sana! – Alkmene'yi çalma benden, ne olur?
Nefes almıyor. Bakın.

JUPITER

O sana kalacak;
Sana kalacak madem, bırak dinlensin! –
Hermes!

*(Bulutların arasında kaybolur, o sırada bulutlar
yükseklerde açılmaya başlarken, Olympos'un,
Olymposluların bulunduğu zirvesi görünür.)*

ALKMENE

Amphitryon!

MERKUR

Peşinizden geliyorum hemen, Tanrı Jupiter! –
Ama önce oradaki yabaniye şunları söylemeliyim,
Onun çirkin suratını taşımaktan
Yorulduğumu, yüzümü hemen Olympos yamaçlarından
Gelen *ambrosia*¹⁰ ile yıkayacağımı;
Onun şarkılara konu olacak ne dayaklar yediğini;
Ayakları kanatlı Hermes'in ta kendisi,
Ne fazlası ne eksigi olduğumu!

(Çıkar.)

SOSİAS

Keşke beni şarkılara konu olmayayım diye
Bıraksaydın! Ömrümde ben
Böyle dayak atan bir iblis görmedim hiç.

10 Yunan mitolojisinde tanrıların yiyeceği ve içeceği. (ç.n.)

BİRİNCİ KOMUTAN

Gerçekten! Büyük bir zafer! –

İKİNCİ KOMUTAN

Böyle bir onur! –

BİRİNCİ SOYLU

Görüyorsun, hepimiz sarsıldık! –

AMPHİTRYON

Alkmene!

ALKMENE

Ah!